

nt

naš tednik

LETO XXXII. — Številka 17 24. aprila 1980 Cena 4.— šil. (5 din)
Poština plačana v gotovini Celovec P. b. b.
Erscheinungsort Klagenfurt Verlagspostamt 9020 Klagenfurt

DANES v TEDNIKU

Komentar o
jubilejih

stran 2

„Rad bi bil prijatelj
Slovencev“

stran 3

75 let „Zvezda“

stran 5

OB PETINTRIDESETLETNICI
ZMAGE NAD FAŠIZMOM
IN PETINDVAJSETLETNICI
PODPISA DRŽAVNE POGODBE

prerejane osrednji organizaciji — Narodni svet koroških Slovencev in Zveza slovenskih organizacij na Koroškem — v četrtek, 15. maja 1980, ob 14. uri v veliki dvorani Doma glasbe v Celovcu

manifestacija koroških Slovencev

Govorili bodo: **prof. Josef Hindels**
dr. Franci Zwitter
dr. Matevž Grilc

V okviru kulturnega sporeda bodo sodelovali slovenski pevski zbori iz Roža in Podjune.

Rojaki! Slovenke in Slovenci, mladina!

Zberimo se vsi na manifestaciji, na kateri bomo izpovedali našo nezlomljivo življenjsko voljo in podkrepili našo zahtevo po globalni izpolnitvi člena 7, ki je sad našega doprinosa v boju proti fašizmu.

V četrtek, 15. maja 1980, vsi na

MANIFESTACIJO KOROŠKIH SLOVENCEV!

Narodni svet koroških Slovencev
Zveza slovenskih organizacij na Koroškem

NSKS in ZSO: razgovor v Ljubljani

- Obširno informacijo o razgovorih avstrijske delegacije z jugoslovanskimi partnerji v Beogradu ob priliki državnega obiška zveznega kanclerja Kreiskega je dal pretekli petek predsednik izvršnega sveta SR Slovenije dr. Anton Vratuša za stopnikom slovenskih osrednjih organizacij s Koroške.

Manjšinsko vprašanje je bilo torej po besedah predsednika Vra-

tuše pri vseh razgovorih prisotno, saj jugoslovanska stran ni le opozarjala na nerešeno manjšinsko vprašanje, marveč je predlagala konkretne akcije v zaščito manjšin. Bilo je opozorjeno tudi na proslave na Koroškem, ki naj ne bi spet bile povod za razdvajanje slovenskega in nemškega naroda na Koroškem. Kot je bilo rečeno, je prišlo do izmenjave mnenj tudi o operativnem koledarju koroških

Slovencev, pri čemer je zvezni kancler dr. Bruno Kreisky dejal, da je tozadevno v razgovorih z manjšino.

Poleg manjšinskega vprašanja so razgovori med dr. Kreiskim in Veselinom Djuranovičem, oziroma deželnim glavarjem Wagnerjem in predsednikom IS dr. Vratušo zajeli možnosti gospodarskega sodelovanja med državama, predvsem še v obmejnem prostoru.

Predstavniki koroških Slovencev so objasnili, da bomo tudi v bodoče merili pripravljenost Avstrije za reševanje odprtih problemov v dejanjih, ki morajo nujno slediti obljubam in zagotovitvam v zaključnih protokolih. Opozorili so tudi na diskriminacije, ki se na Koroškem masovno nadaljujejo tudi po obisku kanclerja v Beogradu.

To se dogaja predvsem na občinski ravni — prav gotovo ne le iz lastnih nagibov in brez privoljenja višjih političnih dejavnikov, — kjer načrtno izključujejo slovenščino iz javnosti in jo potiskajo na ravan tujca, od katerega se je treba ograditi. Namen je jasen: na ta način želijo demoralizirati naše ljudi, češ Jugoslavija („veliki brat“) je koroške Slovence pustila na cedilu in ne verjame več Slovincem, marveč „uradni koroški politiki“. Cilj take politike naj bi bil, da bi koroški Slovenci izgubili vero v svoje zastopstvo in se porazugabili po večinskih strankah. S tem bi bilo problema konec.

Pri srečanju so sodelovali: za NSKS dr. Grilc, mag. Warasch in Smolle, za ZSO dr. Zwitter, inž. Wieser in Wutte-Luc, Slovenijo so zastopali še Jože Smole, Bojan Lubej, Jernej Jan, Danilo Tuerk, Milan Šamec, Drago Mirošič, Zofina Klemen-Krek in B. Plavšak.

Warasch: tudi po obisku se nadaljuje diskriminacija!

Akoravno da je zapisano v skupnem komuniqueju po obisku zveznega kanclerja Kreiskega v Beogradu, da bo Avstrija stala na strani razvoja slovenske in hrvaške narodne skupnosti, na južnem Koroškem porivajo slovenski jezik iz javnega življenja in slovenskim gospodarskim ustanovam zabranjujejo potrebni razvoj, je poudaril predsednik občinskih odbornikov mag. Filip Warasch v pogovoru s tiskovno službo NT.

Warasch je naštel nekaj primerov: v Šentjakobu je odklonil občinski svet, akoravno je občina celo po protimanjšinski sedmojuljski zakonodaji dvojezična, z večinskim sklepom dvojezično otvoritveno slovesnost kulturnega doma (glej poročilo na tej strani). V Dobrli vasi so slovenskemu društvu, akoravno spada med najstarej-

ša, zabranili uporabo občinskega grba, na isti seji pa ga dovolili Goldhaubenfrauen, ki so vključene v nemškonacionalno Landsmannschaft. V Škocijanu po najnovejšem sklepu slovenska društva ne smejo sodelovati na občinskih večerih pesmi. Občina Borovlje da spregleda pri proslavi 50-letnice mesta slovenska društva. In končno globaška občina z večinskim sklepom zabrani potrebno prenamembo zemljišča, da bi edini denarni zavod v občini, domača Posojilnica, zgradila novo poslopje.

Warasch je poudaril, da s tem delajo občine proti prizadevanjem koroških Slovencev za sodelovanje skupne domovine.

Ob koncu je izjavil Warasch, da je anahronistično, če na eni strani vabijo Slovence na sodelovanje k desetooktobrskim proslavam, na drugi strani pa jih izrivajo iz javnega življenja.

Šentjakob: preklicali sklep enakopravnosti in sklenili izriniti Slovence iz javnosti

Najvažnejša točka seje občinskega odbora v torek, dne 15. aprila, je bila Kulturni dom. Kot prvi je član kulturnega pododborja Lojze Sticker (SP) prinesel program za odprtje Skupne hiše — to ime je občinski odbor proti glasovom SGS in enega od VP spremenil v Kulturhaus der Gemeinde St. Jakob, ker tudi dvojezičnega napisa ne prenesajo šentjakobski občinski očetje — in v sladkih besedah nizar kulturne cukrčke. A niti pri odprtju doma niti v celotnem programu kulturnega tedna ni najmanjšega prostorčka za Slovence, domače društvo „Rož“ sploh ni upoštevano. Pač pa bo kulturni pododbor, katerega šef je član občinskega predstojništva in šef šentjakobske SP, povabil tako na odprtje kot tudi na kulturni teden vse mogoče tuje skupine, seveda pa naj bo vse nemško. Vsi trije zastopniki SGS so ostro in stvarno nastopili proti programu tako odprtja doma kot tudi nameravanega kulturnega tedna. Frakcijski šef slovenske liste Miha Antonič je izrazil svoje začudenje in svoje ogorčenje, da hočejo Slovence popolnoma zamolčati. Dejal je, da sta takó odprtje kot kulturni teden edinstvena priložnost pokazati pravo sliko občine, ki je dvojezična in pristavil, da tako diskriminiranje Slovencev ni prava pot za bodočnost. Opozoril je še župana, da je le-ta župan za vse občane. Slovenski mandatar Anton Gabrijel je občinske odbornike pozval, naj se ne sramujejo svoje materinščine-slovenščine. Frakcijski kolega Janežič pa je potrdil stike kulturnega pododborja s SPD „Rož“ o morebitnem sodelovanju, a ti stiki so bili navezani šele potem, ko je kulturni pododbor občine program že sklenil. Dejal je, da je SPD „Rož“ načelno pripravljeno sodelovati, če dobi na razpolago en večer in če bo na programu tudi referat o 25-letnici državne pogodbe. Seveda pa je šef SPÖ odbornik Gitschtaler takoj odklonil referat o državni pogodbi, ker je to menda politika in s politiko pač ti „občinski očetje“ nočejo imeti opravka. Šef ÖVP Kropiunig pa je vedel povedati o velikodušnosti kulturnega pododborja, ki se je menda po svoji seji spomnil tudi „Roža“ in je potem

dobesedno povedal: „Nach dem Ende der Sitzung haben wir uns Gedanken gemacht, die Slowenen halt irgendwo einzuladen. Wir waren nicht von Haus aus gegen das vollkommene Beiseiteschieben der dritten Fraktion (beri Slovencev, op. ured.)“! Gitschtaler pa je kot primer enakopravnosti navedel šolarje, ki bodo tudi obiskali „Kulturhaus“ in med temi otroci so pač tudi slovenski, nakar mu je Antonič odvrnil, da naj pusti otroke iz te umazane argumentacije. Naj ne zganja politike na hrbtu otrok, ki naj bi se od starejših učili tolerance in sožitja. Sploh pa je po mnenju šefa socialistične frakcije program zelo tolerant. K temu samo moremo reči: kam odšla si, kje si, socialna demokracija.

Pravcat strah „vor einem Wett-singen“ pa je imel Tischler (SP), ki je sam dejal, da prav zato niso povabili nobenega domačega zborarja, „haben wir speziell auf den „Rož“ gezielt.“ Morda pa ga je strah, da bi „Rož“ ne zapel tako slabo, kot bi morda rad pričakoval. Edino, kar so bili „občinski očetje“ večinskih strank pripravljene odstopiti od programa, je, da bodo povabili „Rož“ k sodelovanju na zadnjem večeru, ko bodo nastopala menda samo domača društva. Župan pa je še dodal, da bi ideja sodelovanja utrpela škodo, če bi „Rož“ sam priredil celovečerni koncert.

Kolikor se je zvedelo, bo blagoslovitev Kulturnega doma že v soboto, slavnostno odprtje pa v nedeljo.

Po daljši debati, v kateri so se oglasili zastopniki vseh treh frakcij, je občinski svet sklenil, da ostane okvir programa odprtja Kulturnega doma takšen, kot ga je izdelal kulturni pododbor, da pa se naj zastopniki kulturnega pododborja pogovarjajo s SPD „Rož“. Seveda je spet Gitschtaler „moral“ pokazati svojo moč in je rekel, da bo on odločal, kdo je strokovni zastopnik društva „Rož“ in kdo ne. Če pa bo „Rož“ sploh povabljen, pa bo tudi on odločal. Tako je on zopet zaostri v občinski sobi.

S štirimi protiglasovi je občinski odbor razveljavil lasten sklep z (Nadaljevanje na 2. strani)

PRIČETEK VOJNE?

„Tako se pričnejo vojne“, je označila seriozna londonska Times zadržanje ameriškega predsednika Carterja napram Iranu na eni strani in postopanje nasprotne strani na drugi. Kakorkoli že: nihče sicer noče vojne, vendar nihče ni v stanu, da bi napravil črto — in vse se giblje proti konfrontaciji. — Še pred nedavnim so dejali strategji za pisalnimi mizami raznih velesil, da je nova vojna navzlic vedno groznejšemu orožju izključena in da nadzorstvo funkcionira. Kontrole nad Homeinijem pa zaenkrat še ni.

OBISK MATERE

V Teheranu je mati najmlajšega ameriškega talca smela obiskati svojega sina — kljub Carterjevi izrecni prepovedi. Iranska občila in sploh uradni Iran so ta obisk izkoristili v svoje namene — propagando za svoj režim, ki da ni tako krvoločna, kakor trdijo. Sedaj so se javile že druge matere in svojci — tudi ti hočejo v Teheran na obisk. Kako se bo zadržal ameriški predsednik, ki stoji sredi volilnega boja — tudi tukaj je Amerika dežela neomejenih možnosti. Vprašanje je le, v čigavo korist je Carter.

ANDROSCH OSTANE

Finančni minister Androsch na dan 10. obletnice vstopa v prvo socialistično samovlado ni odstopil. Spor med njim in kanclerjem zaradi svoje firme Consultatio se je poravnal na seji socialističnih vrhunskih politikov: Androscheva pisarna ne bo več delovala za državne obrate in take, kjer ima država večino. Ta ureditev velja tudi za osebje. Mišljen je predvsem Androschev kompanjon dr. Bauer. Spor je poravnal Benya, potem ko sta kancler in njegov vice dajala izjave le preko časopisov — brez medsebojnega pogovora.

DRAŽJI BENCIN

Bencin, za naš svet očitno potreben kot za človeka kri, bo spet enkrat dražji — najbrž že majnika. Na eni strani zahtevajo multinacionalni koncerni povišanje cen, na drugi strani pa hoče gradbeni minister Sekanina dobiti od tega delež za izgradnjo cest. Multinacionalni koncerni so sicer že pri zadnjem povišanju zatrjevali, da zaradi cen na svobodnem trgu utrpijo pri nakupu nafte hude izgube, a ministru Staribacherju niso znali razložiti, zakaj imajo potem v bilancah vedno višje dobičke. Minister resignira ...

IZRAEL — ARABSKI ZAVEZNIK

Omanski zunanji minister Zawiwi je kot prvi izjavil, da bi Izrael bil v primeru miru „naravni zaveznik“ Arabskih držav proti sovjetskemu vmešavanju v tem prostoru. Arabski državnik je v nekem intervjuju zaradi tega zahteval čimprejšnjo rešitev krize na Bližnjem vzhodu — vključno pravične rešitve palestinskega vprašanja. Kajti dokler ta problem ne bo rešen, bo Sovjetska zveza imele logične in praktične razloge, da ustvari difference v tem prostoru, je izjavil omanški državnik Zawiwi.

Sele: Hanzi Užnik je novi mandatar Enotne liste v selski občinski sobi

Enotna lista Sele je v sredo, 16. aprila, zamenjala občinskega odbornika. Dosedanji občinski odbornik Hanzej Roblek, pd. Kacmun je prepustil svoje mandatarno mesto Hanzeju Užniku iz Kota. Hanzej Roblek je sam izrazil željo, da hoče odstopiti.

V prijetnem in domačem vzdušju je frakcija sprejela Roblekov odločitev. V imenu frakcije se mu je zahvalil vodja frakcije Franci Roblek za vse njegovo delo v okviru

Enotne liste in ga prosil za nadaljnje sodelovanje.

Prav prisrčno pa je pozdravil novega občinskega odbornika Hanzeja Užnika in mu zaželel mnogo uspeha in zadovoljstva pri bodočem delovanju. Podžupan Mirko Oraže je izrazil svoje zadovoljstvo nad soglasno odločitvijo frakcije, se zahvalil Hanzeju Robleku za njegovo plodovito delovanje ter ponudil novemu odborniku Hanzeju Užniku vso pomoč.

V imenu Kluba slovenskih občinskih odbornikov je Franc Wakounig poudaril demokratično odločitev frakcije in zaželel obema, tako Robleku kot tudi Užniku, mnogo uspeha in zadovoljstva pri vsem bodočem delovanju. Novemu občinskemu odborniku želimo mnogo elana, ki ga je že pri občinskih volitvah dokazal.

V Selah ima Enotna lista 5 od 11 mandatov. Šest jih ima SPÖ.

Wagner: kakšen obisk?

- V zadnji številki NT smo poročali, da se sliši iz avstrijskih krogov, da je koroški deželni glavar Leopold Wagner dobil od predsednika izvršnega sveta SR Slovenije, Antona Vratuše, vabilo na uradni obisk v Ljubljano.
- Kakor pa smo zvedeli iz jugoslovanskih krogov, pa Wagner do danes vabila še ni dobil.
- Zmenili da so se le, da bodo nadaljevali medsebojne pogovore.

Trst: kongres FUENS

Od 31. marca 1980 do 4. aprila 1980 je bil v mladinskem domu „Draga“ v bližini Trsta seminar mladinske komisije FUENS (Federativna unija evropskih narodnih skupin). Zastopane so bile danska manjšina v Nemčiji, nemška na Danskem, nemška v Belgiji, francoskogovoreča v dolini Aosta, gradiščanski Hrvati, Slovenci v Italiji in koroški Slovenci, katere sta na tem seminarju zastopala člana odbora KDZ Sigi Kolter in Rihard Grilc.

Preko poročil posameznih narod-

nih skupin in v večurnih debatah so se lahko udeleženci informirali o položajih posameznih manjšin v Evropi.

V programu je bila zasnovana tudi ekskurzija po ozemlju, kjer živijo tržaški Slovenci. Na tej ekskurziji so manjšine spoznale politična in kulturna središča ter slikovito pokrajino tržaških Slovencev.

Koroški Slovenci so tudi predložili resolucijo, v kateri zahtevajo podaljšanje in spremenitev slovenske radijske oddaje v Celovcu. Za-

Zastopniki EL Sele: spredaj podžupan Mirko Oraže, za njim Marjan Olip, Franci Roblek, odstopil Hanzi Roblek, Tomaž Wasner in novi mandatar Hanzi Užnik.

radi izredno dobre organizacije gostiteljev — „Slovenske skupnosti“ je seminar zelo dobro potekel.

Št. Jakob ...

(Nadaljevanje s 1. strani)
9. 7. 1976, da se naj imenuje ta hiša „Gemeinschaftshaus — Skupna hiša“ s štirimi protiglasovi (1

VP, 3 SGS) in se bo sedaj ta hiša imenovala „Kulturhaus der Gemeinde St. Jakob“. Napis bo samo nemški, čeprav sta zastopnika SGS, Antonič in Gabriel, ponovno pozivala svoje kolege, naj upoštevajo, da je občina dvojezična. SGS pa je pustila protokolirati, da je samo tedaj za ime „Kulturhaus“, če bo tudi napis „Kulturni dom“.

Smo sredi leta 1980 — leta, ki je spet enkrat v središču številnih proslav. 60 let plebiscita, 35 let osvoboditve izpod nacizma, 25 let podpisa državne pogodbe — to so le tri najvažnejše obletnice. Najbolj v ospredju — Koroška ne bi bila Koroška, če bi bilo drugače — bo 60-letnica plebiscita. Potem ko je leto 1970 prineslo Koroški samo nemir, hočejo deželni vrhunski politiki tokrat imeti vse drugače.

● Zavrtimo kolo za 10 let nazaj. Takrat je skoro vsaka še tako nedolžna prireditev v deželi bila v znamenju 50-letnice plebiscita. Niso le razna društva obhajala v primerni proslavi spomin na ta dogodek, ne: kar mrgolelo je plebiscitnih nogo-metnih turnirjev, lovov, jubilejnih kvartopirskih krožkov, kegljanj, žegnanj — skratka, vsa Koroška je leto dni plavala na tem valu. ORF je takrat prispeval svoje, ko so oddajali roman v nadaljevanjih, kjer je kar tako mrgolelo čušev in drugih zmerjanj.

Posledice je čutil deželni glavar Hans Sima dve leti pozneje, ko je s tako propagando napihnjena nemškonalna Koro-

TEDNIKOV KOMENTAR

Razmišljanja o jubilejih

FLORIJAN SABLATSCHAN

TEDNIKOV KOMENTAR

ška podrla vse dvojezične napise in je to bilo začetek konca Simovega cesarstva.

Anekdotična ob 10. oktobru 1970 pravi, da se je takrat celo Sima rahlo zbal, ko je zagledal marširajočo kolono stotisočev Korošcev.

Druga anekdota pa ve povedati, da je takrat kancler Kreisky imel — kakor že pet let poprej njegov prednik Klaus — pripravljen v svojem govoru tudi kratek nagovor v slovenščini; da mu je Sima pod pretvezo, da si hoče list ogledati, odvzel ta listek in ga ni vrnil. Od tega časa naprej da je kancler zgubil simpatije za Simo, ki mu je pomagal na stol partijskega šefa.

● Ni namen tega članka, razglabljanje o tem, kaj bi se takrat bilo zgodilo, če bi Kreisky res spregovoril slovensko besedo — ali bi nanj leteli paradižniki ali ne.

● Leta 1970 je organiziral proslavo dvorni svetnik Koschier, človek, ki je nadvse hudo obremenjen z rjavo preteklostjo. Tokrat je poverjen za proslavo človek, ki je bil takrat še premilad. Kaj bo letos drugače? Opaziti je sicer precej manj deklariranih plebiscitnih proslav in zgoraj omenjenih tipov prireditev, vendar to le malo izpove. Kajti na ravni vsakodnevnega življenja na Koroškem se mora slovenska narodna skupnost slej ko prej boriti za svojo obstojnost, za svoje priznanje.

Vzemimo en sam primer: v Šentjakobu v Rožu nikakor ni samo po sebi razumljivo, da bodo pri občinskem prazniku ob odprtju občinske skupne hiše tudi Slovenci enakopravni. Šele ob koncu raznih sej, ko je že vse sklenjeno, morda pride komu na misel, da bi morda le bilo prav povabiti tudi Slovence. Pa še tedaj se množijo kritični glasovi proti slovenski besedi in pesmi.

● Mnogo je takih in podobnih primerov. Vsi pa kažejo, kako malo je v resnici dotičnim veljkom na politični ravni mar in pri srcu enakopravnost slovenskih državljanov. Pa naj se potem še kdo čudi, da geslo „Slovinci — tujci v domovini“ ne izgublja na aktualnosti. Vse to pa kaže, da predvsem večinski od večinskih strank ni uspelo šolati svojih kadrov v strpnosti — ali pa tega sploh nočejo. So pa tudi primeri, kjer se odgovorni politiki bahajo s tem, da so dopustili na kakih prireditvah tudi slovensko besedo ali slovensko pesem. Nekaj takega ni vsakdanje, temveč mnogokrat novo, včasih morda ravno nasprotno dosedanjemu zadržanju dotičnega politika.

● Da stojijo Slovenci torej marsikje rezervirano takim izjavam nasproti, leži torej na dlan. Od primera do primera je torej treba pretehtati, koliko taka beseda ali gesta tudi tehta. Ali je to zgolj taktična vaba, prisrčna ali le polsrčna, namerna ali nenamerna? Vsekakor pa se morajo slovenski rojaki ukvarjati z argumenti druge strani — in predvsem tako tudi prisiliti drugo stran, da se ukvarja s slovenskimi argumenti. Le tako je možno dvigniti kvalitativno raven diskusije.

Morda k temu še en aspekt o kvaliteti: v kolikor so mi znani dosedaj sporedi raznih takih jubilejnih prireditev, bodo ravno ti več ali manj konkretni načrti zavirali prizadevanja za kvalitativnejše razpravljanje o narodnostnem problemu na Koroškem. Morem si predstavljati, da se bo marsikateri zdravil misleči človek vprašal, čemu koristi pogovor o in v okviru tako slaboumno načrtovane proslave. Tudi to bo treba upoštevati, če se razni visokoleteči načrti o skorajšnji spravi morda ne bodo uresničili.

Časnikar in avtor dr. Thomas Pluch

Rad bi bil prijatelj Slovencev

Dr. Thomas Pluch

Rojen leta 1934 na Koroškem. V petdesetih letih je začel delati kot žurnalista in pisatelj na Dunaju. Od leta 1960 naprej je urednik pri WIENER ZEITUNG, kjer je še danes v službi.

Doslej je bil uspešen predvsem na področju televizijsko-dokumentarne igre, je tudi avtor kabaretov in odrskih iger. O vprašanju dvojezične Koroške je disertiral, tako da se mu lahko prisodi dosti znanja in „čuta“ za knjigo kot „DAS DORF AN DER GRENZE / VAS OB MEJI“.

Dr. Pluch je napisal „VAS OB MEJI“ leta 1975 in pri ORF-u jo je oddal 12. 3. 1976, film so predvajali leta 1979 oddan v ORF-u (FS 1), ZDF-u in SRG-ju, torej v Avstriji, Nemčiji in Švici. „VAS OB MEJI“ bo tudi prišlavl program dunajskega VOLKSTHEATRA. Scenarij je Pluch že napisal.

Prej — v šestdesetih letih — je Pluch bil znan kot avtor komedij. V začetku šestdesetih let so igrali komedijo „DER HAUPTPLATZ“ na odrih teatrov v Linzu, Kölnu, Nürnbergu in Pilsnu. Pozneje je skupno s svojo ženo ERIKO MOLNY oblikoval serijo ORF-a „DAS JAHRHUNDERT DER CHIRURGEN“, ki se je ukvarjala z iznajdbami na medicinskem področju in življenju znanih zdravnikov. Pred leti je ORF oddajal Pluchov film „ACHIMES IST VERSPIELT“, ki je imel za vsebino tematiko okrog Andreasa Hoferja. Knjiga tega filma je izšla kot „VAS OB MEJI“ pri dunajski založbi KOSKA.

Zadnji film dr. Plucha, ki ga je ORF imel na svojem sporedu, je bil film o revolucionarnem letu 1848 — pod naslovom „FEUER!“

V sredo je prejel za scenarij filma „Vas ob meji“ televizijsko nagrado avstrijske ljudske prosvete dr. Thomas Pluch. Kot se je na podelitvi nagrade zvedelo, ORF že projektira nadaljevanje filma. Naš sodelavec Janko Ferk se je ob tej priložnosti pogovarjal s Pluchom o ideologiji filma, ki je tudi pri nas sprožil mešane občutke.

NT: Gospod Pluch, film „Vas ob meji“ je spet dobil nagrado. Tokrat ste na vrsti vi, še ni dolgo od tega, da je dobil nagrado režiser filma Peter Lehner. Pri podelitvi nagrade je bilo govora o drugem delu. Prvi del se konča z letom 1945 in prijatelji, ki so brali vaš scenarij, so vas imenovali strahopetneža. Ali ste res strahopetnež, ali pa ste že prej mislili na drugi del filma?

Pluch: To s strahopetnostjo — v začetku res nisem mislil na drugi del — so pobrali iz komentarja v knjigi, ki je ob filmu izšla. Tam nisem govoril o osebnih strahopetnostih, ampak o strahopetnosti, ki izvira iz nekega čuta odgovornosti. Ko sem pisal prvi del, so bile na Koroškem virulentne še vse posledice podiranja dvojezičnih napisov, si čutil posledice filma Brandstallerjeve...

NT: In mislite, da je zdaj čas zrel za nadaljevanje?

Pluch: Upam, da se je klima le nekoliko spremenila. Problem drugega dela pa je, kako obdelam snov brez večje zgodovinske distance, da ne razpiham samo emocije, ampak tudi nudim racionalne impulze za diskusijo. Drugi problem je tehničen: če hočem naprej razvijati zgodbo družin, se morajo isti igralci starati za 30 let.

NT: Proti koncu prvega dela postane Hanse neke vrste „vindišar“.

Pluch: To je tragični nesporazum. Očitek prihaja iz vrst manjšine, delno upravičeno, če se konec tolmači tako, da Hanse poziva svoje ljudi, naj govorijo nemško. Do zaključnega apela v nemščini je prišlo zaradi tega, ker smo se ozirali na gledalce v Nemčiji, kjer so film predvajali. Hotel sem reči, da se naj v imenu jezika nehajo krvava dejanja. S tem nisem

hotel zagovarjati asimilacije, vzgajati sem hotel k svojemu razumevanju tolerance. Sicer pa upam, da se opazi, kje so moje simpatije. Moje simpatije ima Hanse, zaradi svojega človeškega ravnanja, ki bo tudi ostal zaveden Slovenec.

NT: Vendar — boste tudi v drugem delu „strahopetnež“?

Pluch: To bo tudi odvisno od tega, ali se bom sam imenoval strahopetneža, nočem pa nastopati kot junak, ki samo kaže, kako je provokanten in ne bom skočil brez premisleka v današnjo politično situacijo. Na noben način pa ni možno dati v mediju kot je televizija v 90 minutah diferenciranega prikaza vseh ozadij.

NT: V knjigi, ki je ob filmu izšla, piše Gerald Szyszkowitz, da gre v teater, kino, muzeje in biblioteke vedno le manjšina. Milijoni pa dobivajo vsak večer v televiziji svojo državno-politično in moralno vzgojo. Očividno izhajate iz teh predpostavk in želite s televizijo obe narodnosti približati — ali boste na Koroškem z vašo idejo sploh prodrli?

Pluch: Upam. Saj obstajajo težnje, o katerih sklepam, da bodo ljudi privedle do treznosti. Nočem pa dati prognoz. Leta 1972 sem menil, da bo postavitev dvojezičnih napisov neproblematična zadeva. Mislil sem, da smo nacionalni boj prestali.

NT: Citirajmo iz že omenjene knjige. Pisali ste: „Nacionalni duh mora obvohati nevarnosti, da ostaja buden. In samo da ostaja buden, ustvarja nevarnosti.“ Smo koroški Slovenci ta nevarnost, ali mislite na Heimatdienst, ki si je v interesu proti mirnemu sožitju pridobil že dovolj zaslug?

Pluch: S tem sem mislil Heimatdienst, ki po stari tradiciji

Avtor Tomas Pluch: Vzgjati hočem... k svojemu razumevanju tolerance.

neti nacionalistično hujskanje. Seveda je na strani slovenske manjšine opaziti včasih nerazumljiva politična dejanja. Otročje pa je, če se vidi v obstajanju drugega jezika že nevarnost. Moje prepričanje pa je, da je treba stopiti na stran šibkejšega. Smešno je, kar trdi Heimatdienst o „prastrahu“, absurdno pa je, da bi se morala večina bati pred manjšino.

NT: Mislite, da bo nekoč možno reševati nacionalni konflikt, ne da bo treba potegniti nad slovenski narod „končno črto“? Verjamete, da obstaja pripravljenost na obeh straneh?

Pluch: Upam, da bomo nekoč tako daleč, kot so zdaj v Švici z vsemi principi večnacionalnosti. Zato pa je treba nacionalizmu načrtno odvzeti možnosti razširjanja. Mislim, da je važno, da opozorim na dejstvo, da nastopajo v „imenu večine“ vedno majhne skupine. Narod pa si želi mir, ne pa razprtij.

NT: Je to tista ideologija, ki jo zastopa Hanse na koncu prvega dela, ko reče, da ne bo imel prav tisti, ki je s konfliktom začel, ampak tisti, ki je končal. Trdimo, da konflikta niso načeli Slovenci in vedno so bili Slovenci tisti, ki so ponujali roko sprave.

Pluch: Predpostavljam, da bi morala večina iz moralne dolžnosti stopiti do manjšine. Vendar sem tudi iz principa in načelno proti temu, da se gre iskati zgodovinske krivice. V tem momentu — po pravilih šovinizma — ima eden argument: ta je ja začel, drugi pa bo reagiral. To bi bila najbolj napač-

na metoda, v tej situaciji se je treba zadržati moralno, kar pomeni za današnji položaj, da večina pride k manjšini.

NT: Spet smo v letu jubileja. Imate idejo — ni treba, da je patentni recept — kako bi obe narodni skupnosti prišli do mirnega sožitja? Lepa prilika bi lahko bila 60-letnica plebiscita.

Pluch: Najprej moramo pročitati od uradne poetične miselnosti. Tja k vsakodnevni misljenju in medčloveškemu odnosu. Nič nam ne bo prineslo, če si bomo javno padali drug pred drugim na kolena, ničesar nam ne bodo prinašale lepe besede ali velike demonstracije. Veliko si pričakujem od odnosov od človeka do človeka.

NT: To pomeni, da se zavzimate za odnose človeka do človeka. Hočete biti simpatizant Slovencev, eden od tistih, ki jih označujejo za nevarnega simpatizanta — ker je potem spet „sovražnik Nemcev“?

Pluch: Rad bi dokazal, če sploh, da ni vzroka ne za enega ne za drugega, da se kogarkoli označuje v skupni domovini za tujca. Nekateri bodo pač morali vzeti na znanje, da imata obe narodnosti dolgo skupno zgodovinsko pot za sabo in da je bil eden rojen v to, drugi v ono nacionalno skupino. Zato bi bilo seveda lepo, če tudi „Vas ob meji“ nekaj prispeva k sožitju. Zato bi bil seveda sam rad prijatelj Slovencev. Rad sem prijatelj svojemu sosedu.

4. balkanski filmski festival v Ljubljani

Od 9. do 14. aprila se je odvijal v Ljubljani in Celju četrti balkanski filmski festival, ki ga je organiziral „Interfilm — Kranj“. Sodelovale so kinematografije iz vseh balkanskih držav, to so Albanija, Bolgarija, Grčija, Romunija, Turčija in Jugoslavija. V „Linharlovi dvorani“ Kulturnega doma „Ivan Cankar“ so bile osrednje prireditve tega festivala, čeprav ta kulturni dom šele gradijo. Kot kal pod zemljo bi znalo veljati predvajanje vrste filmov iz dežel udeleženk, kot kal kulturnega delovanja, ki bo rodil obilo sadov, ko bo kulturni dom gotov tudi „nad zemljo“. Filmski prispevki — celovečerni in kratkometražni — so presenetili po pestrosti tako izpovedi kot tudi kvaliteti. Medtem ko so kinematografije nekaterih dežel že dokaj razvite, so kinematografije drugih dežel še bolj v plenih.

Doajen slovenskega filma France Štiglic vidi predvsem v sodelovanju mladih filmskih ustvarjalcev, učencev filmskih akademij, tudi nadaljnji pomen tega festivala, predsednik organizacijskega odbora festivala Mitja Rotovnik pa vidi pomen tega festivala takole: „Zasledovali smo pri tem festivalu poleg splošnih kulturno-političnih razglabljanj pri tem festivalu tudi

širše politične aspekte. Predvsem smo imeli pred očmi to, da na tem Balkanu, ki ga zgodovina pozna kot jedro nenehnih sporov, najrazličnejših vojn itd., da lahko na tem Balkanu v bitki za to, da tudi Balkan postane oaza miru in da v tem smislu žarči v celotni svetovni prostor mirovne pobude, da torej v tem smislu kultura lahko opravlja mnogo večjo funkcijo

kot je to do sedaj bilo. Kultura je pač skupaj s športom tista dejavnost, ki najlažje dovede do zbliževanja ljudi in do sodelovanja. Zato menimo, da ima ta festival izredno globok pomen pri utrjevanju prijateljstva miru, dobrososedskih odnosov med sosednimi državami.“

Dragan Janković, direktor preteklega festivala, je bil nekoč filmski novinar. Miha Brun ga predstavlja v reviji STOP takole: „Ne moreš se mu izogniti. Srečaš ga na vsakem koraku, če se giblješ v filmskih krogih. Je organizator „interfilm-festivala“ ter vseh pomembnih jugoslovanskih filmskih manifestacij v tujini. Zato ni čudno, da pravijo, kako ima vse niti v rokah. Sam to zanika.“

Tudi NT se ga ni mogel — in seveda tudi ni hotel — izogniti:

NT: Vi ste eden od pobudnikov in glavnih organizatorov tega 4. balkanskega filmskega festivala v Ljubljani. Kaj je namen tega festivala in kako je prišlo do te prireditve v Ljubljani?

Dragan Janković: To je brez dvoma zelo pomembna manifestacija v tej regiji Evrope. Na svetu imamo mnogo mednarodnih festivalov, mislim pa, da je to specialni festival, ki zajema del filmskega sveta, ki ga ostali svet in tudi mi sami le malo poznamo in ki se na drugih festivalih zgubi.

NT: Ste s potekom festivala zadovoljni?

Janković: Veste, samo dejstvo, da sodelujejo vse balkanske države, da je med nami tukaj Albanija, ki je bila doslej najbolj zaprta država Balkana, da so Bolgari prikazali s svojim sodelovanjem veliko prijateljstvo do Slovencev, je zelo pozitivno.

NT: Kot filmski žurnalista poznate to področje. Kje se nahaja slovenski film?

Janković: Slovenski film ni nič slabši od filmov iz drugih republik. Pač pa so Slovenci zelo zaprt narod, zaprt človek pa nima možnosti, da eksistira v moderni družbi. Slovenski film ima nekaj režiserjev v jugoslo-

vanskem in mednarodnem prostoru, ki so zelo pomembni, npr. France Štiglic, Mitja Klopčič i. dr. V Beogradu zelo uspešno dela skupina mladih z Goranom Paskaljevičem na čelu, katerega film „Pes, ki je ljubil vlake“ ste videli na Koroškem v okviru letošnjih kulturnih dni v Celovcu.

NT: In Vaši načrti?

Janković: „Interfilm“ je zelo aktiven, organizira mednarodni festival športno-turističnih in alpinističnih filmov, organiziramo raznovrstne tedne jugoslovanskega filma v inozemstvu in tudi inozemskega filma v Jugoslaviji. Imamo velike načrte. Privesti hočemo madžarski in turški film v Jugoslavijo. Naslednje leto hočemo gostovati na Koroškem z izbranim programom slovenskih filmov, otroških in „odraslih“. Potem bomo še organizirali velik festival filmskih ustvarjalcev nevrščenih držav. Sodelujemo pri festivalu v Puli, kjer vodimo blok mednarodnih filmov.

PRIREDITVE

Slovenska prosvetna zveza in krajevna prosvetna društva v Železni Kapli, Selah, Kotmari vasi in Brnci vabijo na koncert ansambla „LOJZETA SLAKA“

ki bo v soboto, 26. 4. 1980, ob 20. uri v hotelu „Obir“ v Železni Kapli

„KONCERT S PLESOM“
Prireditelj: SPD „Zarja“
v nedeljo, 27. 4. 1980, ob 11.30 v Farni dvorani v Selah

„KONCERT“
Prireditelj: KPD „Planina“
v nedeljo, 27. 4. 1980, ob 15.30 v Šoli v Kotmari vasi

„KONCERT“
Prireditelj: SPD „Gorjanci“
v nedeljo, 27. 4. 1980, ob 20. uri v Kulturnem domu na Brnci

„KONCERT“
Prireditelj: SPD „Dobrač“

Film
„DOLINA MIRU“
Prireditelj: SPD „Rož“ v Sentjakobu v Rožu

Kraj: Kinodvorana Janach v Sentjakobu

Čas: petek, 25. 4. 1980, ob 20.15

V nedeljo, 27. 4. 1980, ob 14. uri popoldne bo slovesna blagoslovitev obnovljene cerkve v Globasnici. Vsi prisrčno vabljeni!

KOROŠKI DNEVI V TRŽIČU

Prireditelj: Skupina 77
25. 4. 1980, ob 18. uri: Otvoritev razstave Ernsta Arbeitsteina v Kur-nikovi hiši v Tržiču

14. 5. 1980, ob 18. uri: Predavanje „KULTURNI SPOMENIKI KOROŠKE“ z diapozitivi

Predava: dr. Cene Avguštin, Kranj
Kraj: Paviljon NOB v Tržiču

Film
„BOJ NA POZIRALNIKU“
Prireditelj: SPD „Edinost“ v Škofičah

Kraj: gostilna Schütz v Škofičah
Čas: petek, 2. 5. 1980, ob 20.15

Igra v treh dejanjih
POSLEDNI MOŽ
Prireditelj: SPD „Edinost“ v Pliberku
Kraj: Farna dvorana v Pliberku
Čas: nedelja, 27. 4. 1980, ob 20.30
Gostuje igralska skupina SPD „Danica“ iz Šentvida v Podjuni.

Zagoriče: rojakova smrt

V Zagoričah pri Polinu je nenadoma zaspal Polinov oče Anton Gallob v soboto, 12. aprila. V ponedeljek se je zbrala množica znancev in prijateljev, da mu izkažejo zadnjo čast in se mu zahvalijo za vse, kar je napravil v svojem plodnem življenju.

Rodil se je 21. oktobra 1911 na kmetiji, visoki okoli tisoč metrov, pri Trupeju nad Tehačami kot peti izmed osmih otrok. Dolga je bila pot otrok v farno cerkev v Šteben in ne dosti bližja v šolo v Malošče in pozneje v Beljak. Trdo je bilo življenje na gorski kmetiji, h kateremu je moral doprinesiti vsak otrok že svoj dobri delež. Nekaj let prej, ko je starejši brat prevzel Trupejevo kmetijo, se je s starši preselil k Polinu v Zagoriče. 1936 je prevzel vso odgovornost za Polinov dom in kmalu nato pripeljal na svoj dom mlado gospodinjo, pd. Jakličovo Elo. Z veliko ljubeznijo je gospodaril polnih 40 let in v najlepšem redu oddal kmetijo starejši od dveh hčerk. Zgledno je bilo njegovo življenje v družini in farnem občestvu. Kot sosed je rad pomagal, kjer koli je bila potreba, in kot zgleden gospodar je dal svoje znanje na razpolago.

Živo se je zanimal za gospodarsko in politično dogajanje. Sodeloval je v nadzornem odboru be-

ljaške mlekarnice, domače hranilnice, pri požarni brambi, bil je pobudnik zadružne poti k Ilču.

Dolga leta je zastopal naše rojake v bekštanski občini. Prav tako je sodeloval v odboru NSKS in podpiral samostojne nastope pri deželnozborskih volitvah, tudi kot kandidat.

Zadnja vojna je tudi od njega zahtevala žrtev. Podpiral je protinacistične borbe in prav zaradi tega je bil več mesecev v zaporu in je moral pretrpeti zasliševanja in udarce gestapa.

Pogrebne obrede in mašo zadušnico je opravil kanonik Filip Millionig ob asistenci pečniškega župnika Petra Stickerja. Zahvalil se mu je v toplih besedah za njegovo vzgledno življenje v družini in farnem občestvu. V imenu občinskega sveta in župana se je zahvalil za njegovo plodno sodelovanje in zastopanje našega človeka v bekštanski občini slovenski občinski odbornik Janez Mikl. Zadnjo čast mu je izkazala tudi požarna bramba s svojo godbo. Pevci društva „Jepa-Baško jezero“ so zapeli v slovo ob odprtem grobu in pri maši zadušnici.

Naj Polinov oče mirno počiva v domači zemlji. Ženi in hčerkama z družinama izrekata iskreno sožalje tudi NSKS in uredništvo NT.

Replje: lep jubilej

Dne 1. maja bo spolnila naša zvesta rojakinja Roza Pitino osemdeset let. Prav bo, da se blage žene spomnimo tudi v našem listu, ki ga je vsa leta rada prebirala. Rojena je bila v Szentjanžu pri Dravogradu. Njen oče je bil tesar in je delal pri mojstru Valentinu Kužniku-Zadjakovem očetu v Repljah. Ko je bilo 1902 pri pd. Hudlno napredaj, je takrat že malo posestvo kupil, da je bil bliže mojstra, ki je delal predvsem v okoliških vaseh.

Oče je hodil na delo, doma pa so kmetovale mati in hčere, ki jih je bilo sedem. Dve sta stopili v red elizabetink v Celovcu in stregli bolnikom. Tretja hčerka pa je tam služila v laičnem poklicu. Dve hčeri pa sta se omožili v Nončo vas in obe umrli na posledicah poroda. Ena je zapustila enajst otrok. Nekaj teh otrok so vzeli k Hudlno,

in jih lepo oskrbovali in vzgojili v poštene ljudi. Roza je skrbela zanje, kot da bi bili njeni in se zato ni omožila. Pomagala je svojim staršem skupno s sestro Pavlo, ki je tudi neomožena ostala doma.

Po smrti staršev je podedovala posestvo. Zvesto ji je pomagal nečak Gustl, ki mu je 1961 prepisala domačijo. Ustanovil si je družino. Povečali so hišo in gospodarsko poslopje in si nabavili kmetijske stroje. Dokupili so tudi zemlje, da je dela in prostora doma za vse, ki v družinski slogi prebivajo pri Hudlno. Vz gledno je, kako redno prihajajo v farno cerkev v Šmihel. S seboj vozijo zmeraj tudi otroke, da se bodo navadili obiska božje službe. In lepo slovensko govorijo z njimi.

Spoštovani teti Rozi želimo še mnogo zdravih let v krogu njene razširjene velike družine!

„Koroške dni“ z razstavo, petjem in literarnim branjem so priredili v Tržiču. Prireditelj je „skupina 77“. Bila je to prireditelj, na kateri so sodelovali koroški slovenski kulturni ustvarjalci; bili so v izjemnem položaju aktivnega soustvarjalca, in ni šlo vse preko manjšine, kakor mnogokdaj. Na sliki: zbor Jakob Petelin-Gallus. Obširno poročilo prihodnjč.

ROŽ-PODJUNA-ZILJA

● BELA

Dne 10. aprila je poklical Bog k sebi Franca Murija, posestnika iz Bele. Rajni se je rodil 17. septembra 1902 na Jezerskem, kjer je bil pred drugo svetovno vojno tudi več let župan. V šole je hodil na Jezersko in v Celovec. Kot kmet se je ukvarjal predvsem z lesnim gospodarstvom, veliko je prevozil lesa z Jezerskega in iz Bele v Železno Kaplo, bil pa je tudi navdušen čebelar in lovec. Vzorno je skrbel za svojo številno družino, bil je oče osmim otrokom. Bil je napreden kmet in je kot prvi v Beli imel traktor. Zaradi svoje ustrežljivosti je bil pri sosedih zelo priljubljen.

Leta 1974 je prepustil posestvo sinu Ivanu in se je z ženo Miro preselil v Celovec, kjer je bil odlejal naprej kraj srečanja za številno, po celem svetu razkropljeno družino.

Tik pred novim letom 1980 ga je nenadoma zadela srčna kap. 10. aprila je umrl v Celovcu. K večnemu počitku so ga položili 13. aprila v Železni Kapli. Pogrebne obrede je opravil župnik Štefan Messner. Ob odprtem grobu so se posloveli domači pevci in lovski trobentači.

● ŠENTJAKOB V ROŽU

Pred dvema letoma mu je umrla žena Terezija, v nedeljo pa je številno občinstvo pospremlilo k zad-

njemu počitku Jozeja Kajžnika, pd. Brnjaka na Hodnini. Star je bil komaj 56 let, smrti svoje žene ni in ni mogel preboleti. Vedno in povsod je mislil in govoril le o tem, da je postalo njegovo življenje ob izgubi žene brezsmiselno in prazno.

Izgubo svojega očeta bodo najbolj občutili trije otroci, ki so se komaj ujeli od udarca izgube svoje matere.

Vsem žalujočim sorodnikom in znancem Brnjaka iskreno sožalje.

● PEČNICA

Po osmih letih smo spet obhajali praznik sv. birme v naši župniji.

Nadpastirja krške škofije Jožefa Köstnerja je pozdravil najprej moški pevski zbor. Župnik Peter Sticker je nato izrekel dobrodošlico in pozdrav v slovenščini in nemščini. Omenil je, da našo župnijo redkokdo pozna, a da je zlasti pri tujcih izredno priljubljena. Sledili so pozdrav župana občine Bekštanj inž. Helmuta Hatzeja in deklaracije šolarjev. Za farni odbor je spregovoril Gustl Novak, za požarno brambo pa Tone Martinjak. Pred odhodom v cerkev so še zapeli pevci „Dorfgemeinschaft“.

V cerkvi sv. Martina smo obhajali slovesno sv. mašo, pri kateri je pel cerkveni pevski zbor pod vodstvom dir. Karla Samoniga. Po maši so pokropili grobove v spomin naših rajnih. Nato je sledila sv. birma. Nad 50 birmancev je prejelo sv. zakrament.

Z zahvalno pesmijo smo se zahvalili Bogu za ta veliki dan.

● DOBRLA VAS

V nedeljo je priredilo SPD „Srce“ iz Dobrle vasi koncert, pri katerem so sodelovali Koroški oktet društva Prežihov Voranc iz Raven pod vodstvom glasbenika Ivartnika ter domači mešani pevski zbor „Srce“ pod vodstvom g. Albina Krajna.

Prireditelj je bila, če pomislimo, da je ravno ta dan bilo v Podjuni več prireditelj, dobro obiskana. Med pesmimi sta povezovala Mojca Prašnicki ter Martin Pandel.

Izvrstno je zapel in interpretiral Koroški oktet svoje pesmi, ravno tako je g. Krajnc s svojim zborom navdušil poslušalce. Nazadnje sta oba zbora zapela zaključno pesem Luka Kramolca „Čej so tiste stezice“.

Društvu „Srce“ še več takih uspehov! Udeleženec

ČESTITAMO!

Vali NAGELE iz Šentjakoba v Rožu je zaključila svoj študij angleščine in nemščine na celovski univerzi z magistriranjem. Čestitamo in želimo mnogo veselja v poklicu!

Jože Župan

(Slovensko narodno gledališče Maribor)

predvaja

Pridige
Janeza Svetokriškega

„En srečen, veseli inu vseh troštv
poln dan voščim“

24. aprila 1980, ob 16. uri:
Strokovna šola za ženske poklice v Szentjakobu v Rožu.

24. aprila 1980, ob 20. uri:
Mladinski center na Rebrci. Ob tej priliki bo pel tudi moški zbor SPD „Trta“ iz Žitare vasi. Prireditelj: Mladinski center na Rebrci.

25. aprila, ob 15. uri:
Gospodinjstva šola v Šentrupertu.

25. aprila 1980, ob 19.30:
Slomškovo dom v Celovcu. Prireditelj: SKD v Celovcu.

26. aprila 1980, ob 19.30:
Farna dvorana v Šmihelu. Prireditelj: Mladinski klub v Šmihelu.

Klagenfurt

27. April 1980 Arbeiterkammersaal
9-16 Uhr Bahnhofstraße 44

9 Uhr Kärntner Frauenorganisationen stellen sich vor
10 Uhr Podiumsdiskussion: Emanzipation – keine Einbahn mit Staatssekretär Johanna Dohnal und Vertreterinnen der Kärntner Frauenorganisationen
12 Uhr Frauencafé
13 Uhr Dichterinnen lesen aus ihren Werken
14 Uhr Film: „Mit Babies und Bannern“ – Frauen im Arbeitskampf
15 Uhr Film: „Rosinen im Kopf“ – Ausbildungsprobleme von Mädchen

Während der Veranstaltung gibt es ein eigenes Kinderprogramm

Sprechstunden von Staatssekretär Johanna Dohnal:

26. April 1980, 9-11 Uhr – Telefonsprechstunde:
Tel.-Nr. 0 42 22/85 7 71

28. April 1980, 10-12 Uhr – Rathaus Villach

29. April 1980, 14-16 Uhr – Rathaus St. Veit an der Glan

KOTMARA VAS

V nedeljo, 20. aprila, je predaval vogniški župnik Vinko Zaletel v farni dvorani o Koroški in njenih običajih. S pesmijo in skioptičnimi slikami je predočil gledalcem lepote in posebnosti naše domovine, običaje raznih letnih časov in ob posameznih praznikih.

ČESTITAMO!

Dušni pastir na Obirskem in priznani glasbenik Tomaž Holmar je dopolnil 75 let. V zgodnjih petdesetih letih je bil po znani gonji tako imenovani domovini zvestih krogov zaradi neke pridige celo suspendiran in se je potem moral umakniti iz Potoč, kjer je takrat deloval.

PISMA BRALCEV

TRIKRAT TRAGEDIJA — KATERA JE NAJVEČJA?

Je v naravi poklica, da ima duhovnik vedno opraviti z ljudmi. V življenju farne skupnosti pride včasih do napetosti in nesporazumov, ki prihajajo zdaj od ene, zdaj od druge strani. Ni moja navada, da bi take nevšečnosti obešal na veliki zvon, ker sem prepričan, da se mnoge stvari rešijo same od sebe, če se ne priklada vedno novo gorivo.

Na napad slovenskega časopisa (štev. 16., 18. april 1980, str. 5) na mojo osebo pa bi le rad odgovoril, ker sem to javnosti dolžan. Dosti sem že stal v javnem življenju in se poleg dušnopastirskih dela trudil tudi za kulturno delo z mladino, in to dostiokrat v zelo težavnih okoliščinah: prej ob jezikovni meji pred Šmohorjem, zdaj tik pred vrati Celovca. Zakaj si je ta časopis vzel za tarčo svojih napadov ravno župnika iz Kotmari vasi? Na velikonočni ponedeljek popoldan so se v kotmirškem župnišču najavili trije igralci z Radiš k prijateljskemu pogovoru, pri katerem so izrazili željo, da bi v naši farni dvorani radi gostovali z igro „Dva bregova“. Iz razlogov, ki jih kakor doslej tudi tukaj ne bom obešal na veliki zvon, katere pa sem obisku na kratko obrazložil, sem prav te igralce prosil za razumevanje, če gostovanja v danem trenutku in danih razmerah ne bi želel. Na eventualno poznejšo možnost gostovanja sem igralce celo opomnil. O tem, in o ničemer drugem smo se pri tem srečanju pogovarjali. Vse kaže, da je ta kratki obisk prijateljsko srečanje zelo grdo zlorabil.

Člankarju v slovenskem listu je uspelo, da je na podlagi popačenih ali napačno razumljenih poročil o tem srečanju v enem samem stavku izpovedal kar tri neresnice. Ne pri odgovoru, ne kdaj poprej nisem izjavil.

a) da bi bilo Slov. prosv. društvo na Radišah „brezversko“,

b) da bi bila igra „Dva bregova“ „brezbožna“,

c) da bi bilo Slov. prosv. društvo v Kotmari vasi „brezversko“.

Tudi nisem v Kotmari vasi nikomur prigovarjal, da bi se vključil v kako „krščansko“ zvezo. Da pa me ta časopis posadi na isto klop kot mestne očete mesta Velikovec, je višek nesramnosti.

Vprašujem: Komu naj bi tako popačeno obveščanje služilo? Kaj je večja tragedija: ali to, da sem gostovanje iz utemeljenih razlogov začasno odpovedal, ali to, da slovenski list blati ljudi, ki z vztrajnim idealizmom delajo med narodom in za narod?

Vaši preudarni sodbi, dragi bralci, prepustim vrednotenje lista, ki je pri svojem obveščanju že pri enem samem poročilu v toliki meri navezan na popolnoma neresnične izjave.

Kotmara vas, dne 21. 4. 1980.

Maksimilijan Mičor,
župnik v Kotmari vasi

75-letnica hodiškega društva „Zvezda“

75 let hodiške „Zvezde“. Leta kulturno-izobraževalnega dela, leta bojov proti nasprotovanju politične in šolske oblasti, bojov in naporov za kulturno rast slovenske narodne skupnosti, ustvarjanja mostu k narodu sosedu v deželi, 75 let boja za enakopravnost v skupni domovini Koroški.

16. aprila 1905 so ustanovili v Hodišah na pobudo g. župnika Šporna Slovensko prosvetno društvo „Zvezda“. Tega dogodka, 75-letnice ustanovitve društva, so se s proslavo spomnili hodiški prosvetarji in z njimi slovenski rojaki od blizu in daleč pri Svetiju na Plešerki.

Mladi predsednik društva Kristijan Tusch je v svojem pozdravu omenil, da so pri prvem občnem zboru zapeli tudi pevci škofiškega „Slavčka“, ob 75-letnici pa je pozdravil pevce škofiške „Edinosti“ (Foltej Pavlič), bilčovske „Bilke“ (Jožko Boštjančič), šentjakobskega „Roža“ (Lajko Milisavljevič) in trio SPD „Gorjanci“ iz Kotmari vasi (Edit Čertov, Jožko in Magda Pack). Poseben pozdrav pa je veljal generalnemu konzulu SFRJ v Celovcu Milanu Šamcu s soprogo, konzuloma Alfonzu Naberžniku in Svetislavu Popoviču, predsedniku NSKS Matevžu Grilcu, podpredsedniku Filipu Waraschu, poslovodnemu tajniku Francu Wedenigu, predsedniku KKZ hodiškemu župniku Lovru Kaslju, tajniku Nužju Tolmajerju, predsedniku SPZ Valentinu Polanšku ter županu Gottfriedu Schoffneggerju s podžupanom Walterjem Samonigom in občinskimi odborniki.

Predsednik SPZ Valentin Polanšek je v svojem nagovoru poudaril, da so jubileji nekaj lepega, z vprašanji povezanega — z vprašanji o cilju, namenu. Zvezda napoveduje dan, novo bodočnost za slovenskega človeka v tej deželi, predreti mora s svojim sijajem

oblake zaostajanja, nerazvitosti. Polanšek je nadalje omenil velike prelomnice v naši zgodovini, leto 1918, pretrese 1. republike, mračno obdobje 1938—1945 in leto 1945, ko je znova zasijalo sonce svobode. Obletnice so hkrati spomin in opomin, opomin da ljubimo svoje izročilo, da smo poštene do svojega obstoja, svoje slovenske besede; iz te poštenosti pa tudi izvira moč, da smo lahko sosed sosedu.

Predsednik KKZ Lovro Kaselj — hodiška „Zvezda“ je od zadnjega občnega zbora naprej včlanjena v obe osrednji kulturni organizaciji — je poudaril, da je bila „Zvezda“ skozi dolga leta prava ljudska visoka šola, ki je vzgojila narodu in veri zvesto generacijo, ki je blestela s številnimi zelo uspešnimi nastopi (glasba, petje, oder). Kot mi vsi pa je tudi hodiško društvo postalo začasno žrtev razvoja, ki gavsi doživljamo, ki smo mu vsi zapadli: radio, TV, turizem, mesto. Uspelo pa je pomladiti društvo in mu s tem dati novega zagona. Društveno delo je zajelo dve smeri: kulturne nastope in lastno izobraževanje. Vsak narod ima svoje od zdavnaj podedovane vrednote. Cankar jih je imenoval: mati, domovina, Bog. Škof A. M. Slomšek je v svoji znani binškošni pridigi v Blatogradu leta 1844 izpovedal to misel: „Sveta vera vam bodi luč, ljuba materina beseda pa ključ do zveličavne narodne omike.“ In ravno ta ključ, materina beseda, na žalost utiha. **Le kje morejo biti vzroki, da je dejal neki otrok: „Slowenisch is die schiachste Sproch auf der Welt!“ Saj vzroka, da bi se svojega jezika sramovali, Slovenci res nimamo. Nemški in slovenski pismeni jezik sta enako stara, Martin Luther in Primož Trubar sta bila sodobnika.** Ob koncu je zaželel Kaselj „Zvezdi“, da bi kot slovensko hodiško društvo še dosegla številne lepe uspehe v prizadeva-

nju, da bi hodiški Slovenci ostali Slovenci.

Besede pozdrava in čestitk je izrekel tudi župan Schoffnegger.

Posamezne točke je povezoval Fridi Sabotnik, ki je tudi pokazal kratko zgodovino društva, se zahvalil dolgoletnemu pevovodji Folteju Pavliču, družinam Schöttl, Schuschu in Aichholzer, ki so bile duša pevskega zbora, in se posebej spomnil dveh mož, ki sta si pridobila neminljive zasluge: župnika in bivšega deželnega poslan-

ca Janeza Starca, ki je dal postaviti Jožefov dom, hodiški kulturni dom, in Janka Schöttlna.

Za pozdrav so zaigrali hodiški tamburaši pod vodstvom Dorice Sabotnik. Ravno ta tamburaški zbor je dokazal, da se z načrtnim delom z mladino in za mladino da veliko doseči. Šentjakobski pevci pod vodstvom Lajka Milisavljeviča pa so navdušili navzoče z lužiškosrbsko pesmijo „Wo ničo so ja njestaram“ (Nič me ne briga).

MI ZA VAS

PIŠE MIHA ZABLATNIK

Obvezno zavarovanje otrok na kmetijah

(Zavod za socialno zavarovanje kmetov sporoča)

Pretežno prevladuje še zmotno mnenje, da je treba otroke, ki delajo na kmetiji, posebej zavarovati šele z dopolnjenim 18. letom.

Otroke je treba obvezno zavarovati že z dopolnjenim 15. letom, če so zaposleni glavno poklicno na kmetiji svojih staršev. Kot glavno poklicna zaposlitev se smatra, če zajema delovanje v obratu svojih staršev pretežni del delovnega časa.

Otrok, ki po svojem dopolnjenem 15. letu še obiskuje šole in so v počitnicah doma na kmetiji, ni treba obvezno zavarovati.

Taki otroci so sozavarovani, ker veljajo kot svojci. Vsak kmet pa mora prijaviti svojega otroka, če je ta zaključil šolo in dela glavno poklicno doma — tudi, če je to samo prehodno. Isto velja za otroke, ki obiskujejo tako imenovano „zimsko šolo“ (po navadi od novembra do maja). Tudi tu je treba otroka vedno po končani šoli prijaviti. Če traja tako imenovana „zimsko šola“ več let, se obvezno zavarovanje za čas šolanja prekine. V tem primeru je treba otroka objaviti in po-

tem seveda spet prijaviti.

Glavno poklicno zaposleni otroci na domačiji, ki obiskujejo kmetijsko poklicno šolo z internatom, morajo biti obvezno zavarovani tudi za časa šolanja.

Otrok, ki so v oskrbi na kmetijah in izpolnjujejo predpogoje, ne zavarujemo po predpisih obveznega zavarovanja kmetov, temveč po predpisih splošnega zakona o socialnem zavarovanju. Tudi posestnikove sestre ali brate, ki delajo na kmetiji, je treba zavarovati pri pristojni Pokrajinski bolniški blagajni (Gebietskrankenkasse).

Otroke, vnuke, pastorko (Stiefkinder) in posvojence (Wahlkinder) oziroma zeta (Schwiegersohn) ali snaho (Schwieger-tochter) je treba prijaviti pristojnemu uradu zavarovalnice v roku 1 meseca, odkar so začeli z glavno poklicnim delovanjem na domači kmetiji. Isti rok velja za odjavo.

POTREBNE FORMULARJE DOBITE NA OBČINSKEM URADU! Priporočam: v soboto, 26. 4. 1980, govori v oddaji „Das grüne Magazin“ od 11.05 do 11.30 v regionalnem programu radia dipl. inž. Heinz Ritter o problemih strupenih snovi: „Achtung, Giftstoffe“.

Umrli Jean-Paul Sartre: „Pekel, to so drugi“

15. 4. 1980. Jean-Paul Sartre: smrt velikega filozofa, pisatelja in revolucionarja. „Šele smrt naredi iz življenja življenje.“ je rekel „oče eksistencializma“ Jean-Paul Sartre. Njegovo življenje je postalo življenje.

21. 7. 1905. Rojen v Parizu. Kot sin meščanskih staršev (oču mu je umrl, ko je bil star komaj dve leti) je postal najprej profesor filozofije v različnih mestih province. V drugi svetovni vojni je bil vojak in član francoske resistanse. Po vojni je zaradi velikega uspeha na področju literature nehal poučevati in se popolnoma posvetil pisateljstvu, filozofskemu in političnemu angažmaju.

Med študijem je spoznal svoj kolegico Simone de Beauvoir, ki mu je bila v naslednjih desetletjih življenjska kolegica. Odslej bo ona nosila odgovornost velike zapuščine Sartre: tako je vse v dobrih rokah.

V zadnjih letih so ga skoraj pozabili. Njegove drame so komaj še kje uprizarjali. Njegova filozofija, eksistencializem, ima danes gotovo mesto v prašnem muzeju skoraj opuščeni spoznanj.

V zadnjem desetletju je bilo komaj kaj slišati o njem. Le še enkrat (pred smrtjo) je bil na prvi strani svetovnega tiska: 1974, ko je obiskal „psihično

teroriziranega“ (Sartre) anarhista Andreasa Baaderja v Stammheimu. (Pozneje je tudi simpatije za nemški terorizem opustil.)

Deset let prej, 1964, pa je postavil verjetno še večji akt šoka, zavrnil je namreč Nobelovo nagrado za literaturo in še isto leto (demonstrativno?) vzel dr. h. c. Jeruzalemske univerze.

Posebno (in trajno) mesto v leksikonu si je prislužil s svojo literaturo; s svojo svetovno literaturo; z romani; z dramami in tako dalje in tako dalje: petdeset publikacij na približno 15.000 straneh je njegova zapuščina, med katero spada njegovo glavno delo „L' Etre et le Néant“.

Jean-Paul Sartre je s Husserljem in Heideggerjem najpomembnejši zastopnik filozofskega eksistencializma. To je filozofija svobode. Bolj radikalno in absolutno prej še nihče ni mislil in sistematiziral. Baza je fenomenologična ontologija, ki ima izvor v principih biti: v „biti“ in v „zavesti jaz-a“ kot absolutni svobodni, kar se pa razkrinka kot „nič“. (Njegov eksistencializem je bil še pred nekaj leti modna beseda intelektualcev.)

„Pekel, to so drugi,“ tudi to je rekel Jean-Paul Sartre. Krog je zaključen. Danes je njegov radij še prevelik...

Janko Ferik

URBAN MAČEK

(1. nadaljevanje)

Iz mojih spominov

Ko sva opravila, sem posedel še nekaj časa pri njegovi postelji. Držal je mojo roko v svoji suhi in vroči in mi je nekajkrat rekel: „Ne bova se več videla.“ — „O, saj ni tako hudo. Ozdravite, pa se bova še videla.“ Neverno je odkimal: „Tolažite me. A čutim, da ne bom več dolgo. Ne bova se več videla.“

Zdelo se mi je, da mu je res žal, če se ne bova več videla. Drugo jutro me je zbudilo trikratno glasno trkanje na vrata. Pogledam — bil je že dan, a zgodaj je moral še biti. Vse tiho v župnišču in zunaj. Treba bo menda spet kam sprevidet, sicer me ne bi tako zgodaj budili, sem pomislil, a se nihče ni oglašil. Bo že povedala, kaj je — da je dekla zunaj in je trkala, sem si mislil. A se ni ponovilo trkanje, nihče se ni oglašil.

Kar zaslišim, kako nekdo gre po hodniku proti stopnicam, z drsajočimi koraki, kakor stopa star človek s šlapami na nogah, ali tudi kak mlad, če ima velike copate in v njih bolj nerodno hodi.

Potem dol po stopnicah. — Čudno, da gre dol, pa mi ni nič povedala, kaj je. — A še bolj sem se začudil, ko sem zaslišal, kako so se odprla in spet zaprla vežna vrata. Ali gre v cerkev? Pa nič ni povedala, in zdaj ne vem, kaj naj storim.

Vstal sem, naglo se oblekel, šel dol v vežo. Spodaj vse mirno in tiho, zdelo se je, da v hiši še vse spi.

Potrkam na sobi dekel. — „Kaj je?“ se oglasi starejša dekla. — „Trkali ste pri meni, ali je treba na spoved?“ — „Kdo je trkal? Nas že nobena.“ — „Pa je pravkar nekdo šel iz župnišča. Ali morda gospod župnik?“ — „Nemogoče. Bi bile tudi me slišale. Poskusite na vratih.“ — Stopim k vratom, poskušam — zaklenjena! — „Pa sem vendar jasno slišal, kako je trkalo, šlo dol po stopnicah, šlo iz župnišča.“ — „Sanjali ste.“ — „Nisem. Bil sem čisto buden. Vse je bilo tako jasno razloženo.“ — „Tedaj ne vemo, kaj je bilo.“

Ko sva prišla po maši z župnikom v zakristijo, je tam že čakalo

sporočilo, da je umrl proti jutru bolnik spodaj ob Dravi. Res se nisva videla. Prišel se je pa poslovit.

O DELU NAŠEGA OČETA

Naš oče so bili rojeni leti 1867 v žvabeški fari. Bili so čevljar in tesar, pa tudi mož starega kova. V šolo pa so tudi v Žvabek hodili, da so se naučili brati in tudi drugih predmetov. Ker so bili čevljar, so imeli zmerom dosti dela, saj strgani čevlji se še povsod najdejo pri hišah in so jih nosili sosedje očetu v popravo. Pa ne, da bi samo doma to delali, šli so

tudi večkrat, če jim je kdo rekel, k bolj oddaljenim kmetom popravljat obujo in če je bilo treba, so tudi nove čevlje napravili. Pa ne samo čevlje, tudi nove „štifelne“ (škornje) so delali, ker moški v gorah so v prejšnjih časih navadno škornje nosili. K temu moram še pripomniti, da so bili naš oče zadnji čevljar od teh, ki so včasih v „štero“ hodili, ker tako so imenovali naši predniki tako delo, če je šel kak obrtnik k kakšnemu kmetu delat.

Pa niso le šuštarji (čevljarji) v štero hodili, ampak tudi žnidarji (krojači) in tudi šivilje so prišle h kmetom, da se je ženskam in moškim obleka napravila. Še zdaj dobro pomnim, ko smo bili še pri

Štibarju, je prišel k nam star mož, Vinikov Morkej, ki je bil žnidar in je bil dolgo pri nas in je tudi meni eno obleko naredil.

Ker so bili naš oče tudi tesar, naj še o njih nekaj povem. V domačem narečju se navadno takemu delavcu reče cimperman, kar je seveda bolj nemška beseda. Zelo naporno je bilo včasih tesarsko delo, ker so morali delavci še vse koj z rokami delati, ker še ni bilo motorjev. Če je pri kakem kmetu pogorelo, je bil za njega hud udarec in le z velikim trudom si je spet postavil novo poslopje. Pa se je odpravilo nekaj moških z žagami in sekirami v gozd in so podirali drevje za novo poslopje. Malokatero delo je bilo tako mučno, kot pa to, da z ročno žago drevje podirati. Saj je moral človek pri tem delu na tleh klečati in pri tem še pripognjen biti in tako vleči žago z drugim delavcem, ker pri tem delu sta morala biti dva. Če je bilo drevo precej debelo,

sta porabila veliko časa, preden je drevo padlo. Saj sta morala med delom večkrat počiti. In danes je pa tako drevo z motorno žago že v nekaj minutah porezано brez vsakega velikega napora. Ko je bilo drevje porezано in veje posekane, so pa debela na odmerjeno dolžino razžagali in potem so ta les s konji ali pa z volovsko vprego spravili na primeren prostor. Tam so postavili cimprske (tesarske) stole, na katerih so potem ta les s sekirami obsekali in ga tako pripravili za novo stavbo. V našem kraju pravimo takemu delu, da smo les obrezali, drugod pa pravijo spet drugače. Zelo naporno je bilo to delo in sta se pri tem potrebovali dve sekiri, ki sta bili obe težki, ker bi se z lahkim sploh ne bilo moglo delati. Prvi sekiri se je reklo „pantača“, in se je z njo les na grobo obsekal. Drugi pa se je reklo „cimraka“; z njo se je les na gladko obtesal. Cel dan take težke sekire vzdigovati in sekati z njimi, pri tem se človek pa že močno utruji. Pa je bilo več moških in tudi moj oče, ki so se ukvarjali s tem delom, da so les obrezovali. Ko smo v prejšnjih časih hodili po gozdu, smo na več krajih videli tak les, ki je bil lepo na kupe zložen in so ga potem lesni trgovci kupili in spravili tja, kjer so ga za stavbe potrebovali. Za tak les je bila tudi cena boljša in tudi delavec je precej zaslužil. Zdaj se pa ni več treba s tem delom ukvarjati, ker to vse na žagah naredijo.

(Dalje prihodnjic)

ART BUCHWALD:

Edisonov predhodnik

Letos slavimo stoletnico električne žarnice. Vseh časti je deležen Thomas Edison, ki jo je iznašel.

Toda svet ne ve, da je pravi začetnik vsega neki drug mož, Jeffrey Cobrin. Izumil je račun za elektriko dve leti prej. Če bi ne bilo Cobrina, se Edison ne bi nikoli navdihnil za izum žarnice.

Cobrin je bil po stroki računovodja, ponoči se je sprehajal po kuhinji in razmišljal, kako bi ljudem izlekel denar iz žepa. In nekega večera, ko je sedel za mizo, je napisal besedo karat.

Nato je napisal 100 karatov in 1000 karatov, kar pa ni imelo nobenega smisla, dokler ni načečkal 1 kilokarat je 1000 karatov.

Potem je to pokazal ženi. „Kaj je to?“ je vprašala žena. „Račun za elektriko. Razposlal ga bom po pošti in bom lepo kopicil milijone.“

„Zakaj naj bi ljudje plačevali račune za elektriko, ki je sploh ne uporabljajo?“

„Ej, na to nisem niti pomislil. Ampak kljub temu moraš priznati,

da je to eden od najboljših računov, kar sem si jih izmislil.“

„Nehaj s temi otročarijami, Jeffrey. Vsi ti prismojeni računi, ki si jih izmišljaš, nama niso prinesli niti počenega groša.“

Toda Cobrin ni izgubil poguma. Stopil je k nekemu bančniku. Ta je pogledal račun za elektriko in rekel: „Ni slabo! Če bi poslali vsakemu ameriškemu gospodinjstvu vsak mesec po en račun, bi se valjali v denarju.“

„Tako je, gospod. Samo nisem si še izmislil, kaj naj ljudem zaračunamo.“

„Čujte,“ je rekel bančnik. „Imam prismojenega prijatelja v Manlowe Parku, ki je izumitelj. Stopiva k njemu in ga naprosiva, naj izumi nekaj, za kar bi lahko ljudem pošiljali račune.“

Naletela sta na Edisona, ki je nekaj brkljal po svojem umazanem laboratoriju. Bančnik mu je rekel: „Tom, ali bi si lahko izmislil nekaj, za kar bi lahko ljudem pošiljali vsak mesec račune?“

Edison si je ogledal račun in rekel: „Narobe ste napisali kilo-

karat. Bolje je kilovat. Imel sem že opravka z električno žarnico, pa sem opustil delo, ker nisem vedel, kako bi z žarnico zaslužil denar. Zdaj, ko ste izumili račun za elektriko, bi se morda splačalo, da se znova lotim dela.“

Cobrin pa je rekel: „Stojte! Jaz sem izumil račun. Žarnica brez računa ne velja dosti!“

„Račun brez žarnice tudi ne velja dosti,“ je rekel Edison.

Tedaj se je vmešal bančnik: „Stojta! Tom lahko kopicil denar tudi brez računov. Žarnice bodo čez nekaj ur pregorele in ljudje bodo morali neprestano kupovati nove. Edison si naj obdrži patent za žarnico, mi pa obdržimo vse pravice za račun za elektriko.“

Nato so si stisnili roke, vse drugo pa vemo iz zgodovine.

Na žalost je Edison danes nam vsem znano ime, medtem ko je Jeffrey Cobrin, mož, ki je vse to sprožil, popolnoma pozabljen. To je čista ironija. Edisonovo žarnico danes vsi ljudje hvalijo, preklinjajo pa, kadar dobijo račun za elektriko.

ZA TISKOVI SKLAD SO DAROVALI:

Johan Bauman,	
Št. Peter na Vašinjah	50.—
N. N., Potik	50.—
Marija Karlbauer, Smartin/Ruda	50.—
T. H.	50.—
Jožefa Slougoutz, Podgora	50.—
N. N., Podbreg	20.—
Franc Srienč, Podlog	100.—
Marija Logar ml., Gradiče	50.—
N. N., Suha	100.—
Filip Lutnik, Doljna vas	50.—
Johan Kolter, Breg	20.—
Marta Wrantschurnik, Breg	100.—
Julijana Zechner, Gornja vas	20.—
Josef Karicelj, Polena	30.—
Jožko Cimžar, Dvorec	50.—
Marija Tscherteu, Smiklavž	30.—
Marija Miksche, Dvorec	50.—
Janez Sajovic, Hodiše	50.—
Ana Spendier, Smarjeta	50.—
Elizabeta Sitter, Plešerka	20.—
Mihael Mothe, Plešerka	100.—
Marija Spieler, Smartin/Ruda	50.—

Valentin Polanošek

59

Križ s križi

Ob nedeljskih večerih se je pokazal tudi Kovajež Šiman s puško na rami. Bil je lovec. Revalo se je, da dene samo toliko puško na ramo, da laže obiskuje gospodinje in jim tvezi, koliko lisic in jastreb-ov ima že na svoji lovski vesti. Seveda so mu ženske postregle in mu še dale jajca s sabo.

Tako pred velikimi prazniki v letu so prišli mimo tudi tržanski siromaki, kakor Peter Amerika. Zakaj je nosil tako ime, fant tega ni vedel. Bil pa je zadovoljen z vsako rečjo.

Fant se spominja tudi možiclja Lencija, ki mu je beseda zastajala in ga je ‚metalno‘ kakor so rekali valentinski boleznici.

Potem je bil še slepi Albej, ki so ga vodili od hiše do hiše največkrat otroci za vrstico, katero mu je kak odrasli pritrdil za suknjičevo gumbnico. Siromak je tacial za vodičem in pripovedoval svoje večno iste zgodbe.

K bajti je zahajal le poredko prek meje mlad človek, ki je vselej hotel prenočiti v bajti na slami.

Bil je molčec. Pojedel je vse, kar so mu mogli dati. Ni bil tihotapec ne zlikovec, skratka nekaj ‚bolcar‘ bolj na potepuško stran.

Pred vojno so se v bajti oglašali tudi tihotapci vedno z znanim pozdravom:

„Kofe pa čaj je tle! Bilo je takisto v tistih časih, da si za nekaj vžigalnikovih kamenčkov ali škatlico saharina dobil kar lepo količino prave kave. Pa še več, tudi dobre, lepe bele moke! Ne samo bajtarji, tudi drugi so se v tistih kriznih Schuschniggovih letih tik pred vojno oskrbeli z moko za velikonočne praznike. Pa z rozinami! In drvarji pa z belim debelim špehom, z ‚amerikancem‘, kakor so ga imenovali.“

Včasih pa so gnali mimo bajte ponoči tudi drugi tihotapci živino, ki so kar plot podrli, kjer se jim je zdelo. Tega domači niso bili veseli. Tujcev pa žal niso poznali.

In koliko je bilo še žensk! Klančarici je vsak poznal, mater in hčer. Slednja je bila iz železa, ker se je sredi zime hodila kopat v Podpeščico, da je vznike stršalo, ki so kaj takega videli. Drugače sta hodili v dnino in se ponoči počasi vračali domov.

Nekoč se je pojavila tudi ponorela Matilda, ki je nosila kamenje in drugo težko šaro v vrečastem nahrbtniku. Revica ni bila pri pravi, se je vedelo. A otroci so se te ženske bali. Ako se je kdo prerad potepal, so ga strašili, naj se ne potika tako dolgo okoli, lahko ga ponorela Matilda dobi.

Ciganov pa so se v teh krajih posebno bali, odkar so se pred leti sami med sabo pri nekem kmetu v Prisoju dali. Kar čudne reči so se dogajale. Zato

se je pozneje celo slišalo, ko je Hitler cigane pregnal, da je to kar prav. Seveda ni nihče vedel žalostne resnice, kakšni strašni usodi je šlo to nomadsko ljudstvo naproti.

Poleg številnih beračev, postopačev, dninarjev, poslov in nemaničev različnih vrst je bilo tako v Prisoju kot v Sosednjem še lepo število domačih starcev in posebnežev. Ljudje so na veliko govorili o njih. Imeli so nekaj določen svojstven ugled. Nekateri so bili na glasu, da jih nihče ‚ne obteče‘.

Dolgo se je zadrževal dijak okoli osamele bajte in požganega hleva. Ni imel ključa, da bi vstopil v leseno kočjo. Gledal je samo skozi majhna okna. Vse je bilo prazno, odkar so se svoji preselili pred malo manj kot mesec dni v tetino hišo v Prisoje.

Vsak kot nekdanje domačije pa je bil poln samote in groze. Ničesar več se ni hotelo oživeti, da bi mu bila ta bajta res še dom... Dom? Kje je dom? Razbolevalo se mu je v osrčju: Nimam doma več!

Po Sosednjem se je podal v trg. Pot je bila enolična. Po dolinici ni bilo pravega saninca, kot pred leti vsako zimo, ko so neugnani vozniki vozarili hlode iz vseh grap in od kupov pod dolgimi posekami. Dolinska pot je bila slabo prevožena. Le gazi so bile. Krepke gazi številnih okovanih policijskih čevljev.

Vse je tuje. Preplašeno, poskrito. Nikjer ni glasu nekdanjega pestrega življenja v dolinici. To je vojna! Kruta smrt čaka vsakega povsod. Tudi doma na zapečku. Doma pri delu. Na poti po domačem kraju. Strah in smrt... (Dalje prihodnjic)

FLORIJAN SABLATSCHAN

Večni spor okoli ponovitev sporeda

● Da je bila TV-diskusija z Androschom in Gratzom o aferi dunajske bolnišnice koristna le obema politikoma in nikakor ne informacijski potrebi gledalcev, so poleg drugih recenzentov ugotovili tudi opozicijski politiki.

● Presenetljiva pa je bila TV-diskusija s podpredsednikom sindikata in Sekaninovim tekmečem Dallingerjem. Nivo je bil nadpoperčen — če izvzamemo diskusijskega vodjo Emmericha, vendar se nihče od

kvalificiranih novinarjev ni pustil od tega motiti. Izjave v tem intervjuju so bile na obeh straneh takšne, da je diskusija z malo stroški mogla prikazati problematiko na področju zaposlitve in gospodarskega razvoja.

● Diskusije o številnih ponovitvah filmov v ORF-u so spet dosegle višek s predvajanjem Alpensage, predvsem njenih prvih petih delov, ki so že znani. Mene osebno ponovitve ne mo-

tijo, saj poprečni poslušalec nima vedno možnosti si ogledati film, ki ga hoče in ki je le enkrat na sporedu. Morda je poslušalec oziroma gledalec zadržan, morda si ogleda paralelni program, morda pa tudi v trenutku ni razpoložen in sprejemljiv za film. Tudi gledališče in kino stalno ponavljata svoj program, zakaj ga radio in televizija tudi ne bi, pravi generalni intendant Gerd Bacher. V tej točki se strinjam z njim. V ostalem: publika dorašča in se stara...

● Ker pa sem tretjo storijo „Alpensage“ že poznal, sem menjal na drugi kanal. Vsebina je mnogo obetala: Problemi neke odvetniške pisarne, generacijski in osebni, potem družinski problemi in zapleti. Toda že dolgo nisem videl filma, ki te pravzaprav bogate snovi ni znal niti najmanj občutno obdelati. Razplet dogodkov in happy end sta bila tako debelo namazana in po ameriško skičirana, da je tudi to bila že umetnost.

● „Če ljubezen pade“ — pretiravanje v teh kratkih scenah je ravno še dopustno — pa tudi potrebno, da jih razumejo gledalci — in jih ne pozabijo vzporedno s koncem filma...

ZA PRIHODNI TEDEN PRIPOROČAM:

Tokrat precej: seveda oba zadnja dela Alpensage — slednji je nov — nadalje „Če ljubezen pade“, „Don Camillova vrnitev“, „Nerodnejš s šestim čutom“ — vse to v nedeljo in nekaj se celo križa. Pri kriminalkah „Akcijski v Manhattanu“, v ostalem še „The Crazy horror-show“ avstrijski prispevek za Montreux, „Potovanje prekletih“ — film, ki kaže beg Židov iz Tretjega rajha, vendar je akcija, ki jo kaže ta film, inscenirana od nacistov samih. Ljubitelji musicala bodo prišli na račun s Gershwinovim „Amerikancem v Parizu“, poleg tega je na praznik priporočljiv še „Nočni metulj“. Morda še sobotni film „Ptice-roparice“.

od nedelje, 27. aprila

do sobote, 3. maja

AVSTRIJA

TV

LJUBLJANA

1

NEDELJA, 27. aprila: 11.00 Tiskovna ura — 12.00 Če ljubezen pade (3) — 14.55 Don Camillova vrnitev — 16.45 Toby in Tobias — 17.15 Čebelica Maja — 17.40 Za lahko noč — 17.45 Klub seniorjev — 18.30 Mi, posebej — 19.00 Avstrija v sliki — 19.25 Kristjan v času — 19.30 Čas v sliki — 19.50 Šport — 20.15 25 let TV: Nemška pomlad — 22.00 Poročila.

PONEDELJEK, 28. aprila: 9.00 Am, dam, des — 9.30 Če ljubezen pade (3) — 10.00 Solska TV — 10.15 Angleško gledališče — 10.30 Možeje morajo biti takšni — 17.00 Am, dam, des — 17.30 Lassie — 17.55 Za lahko noč — 18.00 Zgodbe o konjih — 18.30 Mi, družinska oddaja — 19.00 Avstrija v sliki — 19.30 Čas v sliki — 20.15 Šport ob ponedeljkih — 21.05 Akcije v Mannhattenu — 21.50 Večerni šport.

TOREK, 29. aprila: 9.00 Am, dam, des — 9.30 Angleščina — 10.00 Solska TV — 10.30 Don Camillova vrnitev — 17.00 Am, dam, des — 17.25 Oddaja z mišjo — 17.55 Za lahko noč — 18.00 Moj prijatelj Taffdi — 18.30 Mi, družinska oddaja — 19.00 Avstrija v sliki — 19.30 Čas v sliki — 20.15 Kdo kroti grabbene leve? — 21.00 Montreux 1980: 1. The Grazy horor šov, 2. 20 let Montreux — 21.50 Videoteka: Feniks preveč.

SREDA, 30. aprila: 9.00 Oddaja z mišjo — 9.30 Dežela in ljudje — 10.00 Solska TV: To je Neapelj — 10.30 Neroda s šestim umom — 17.00 Teta Frotlilja — 17.25 Glasbo delate Vi — 17.30 Moj stric z Marsa — 17.55 Za lahko noč — 18.00 Flambardovi — 18.30 Mi, družinska oddaja — 19.00 Avstrija v sliki — 19.30 Čas v sliki — 20.15 Potovanje pogubljenca.

ČETRTEK, 1. maja: 14.40 Rožnate sanje — 16.10 Moj prijatelj Taffdi — 17.25 Pes in mačka — 17.35 Za lahko noč — 17.40 Pesmi za 1. maj — 18.10 Mi, posebej — 18.40 Avstrija, predeljena skoz štiri — 19.25 Kristjan v času — 19.30 Čas v sliki — 19.50 Šport — 20.15 25 let TV: Konec in začetek — 22.00 Nočni metulj — 23.00 Poročila.

PETEK, 2. maja: 9.00 Am, dam, des — 9.30 Francoščina — 10.00 Solska TV — 10.30 Klub seniorjev — 11.10 Rožnate sanje — 17.00 Am, dam, des — 17.25 Kunibert — 17.30 Heidi — 17.55 Za lahko noč — 18.00 Panoptikum — 18.30 Mi, družinska oddaja — 19.00 Avstrija v sliki — 19.30 Čas v sliki — 20.15 Derrick — 21.20 Neki mož da odgovor — 22.10 Šport — 22.20 Večerni studio: Sodobna zgodovina v literaturi.

SOBOTA, 3. maja: 14.40 Pred ljubeznijo svarimo — 16.00 Iz parlamenta — 17.00 Sport-ABC — 17.30 Nekoč je bil... človek — 17.55 Za lahko noč — 18.00 Dva x sedem — 18.25 Heinz Conrads ob sobotah — 19.00 Avstrija v sliki — 19.30 Čas v sliki — 19.50 Šport — 20.15 Vila — 21.50 Šport — 22.10 Teletreff — 22.55 Poročila.

NEDELJA, 27. aprila: 15.35 Spomladni skoki — 17.25 It's a Gift — 18.30 Okay — 19.30 Čas v sliki — 19.50 Tedenski pregled — 20.15 Neroda s šestim umom — 21.55 Šport — 22.10 Columbo.

PONEDELJEK, 28. aprila: 18.00 Angleščina — 18.30 Jutrišnji mojstri — 19.00 Aktivna izobrazba — 19.30 Čas v sliki — 20.15 Poldark (9) — 21.05 Zdravje — 21.50 Deset pred deseto — 22.20 Neka stvar med prijatelji.

TOREK, 29. aprila: 16.45 Vprašalna ura iz parlamenta — 18.00 Dežela in ljudje — 18.30 Erich Fromm — 19.15 Nova — 19.30 Čas v sliki — 20.15 Voditelj opere — 21.03 Družinski album (2) — 21.50 Deset pred deseto — 22.20 Club 2.

SREDA, 30. aprila: 14.00 Beatrix — kraljica — 18.00 Francoščina — 18.30 Brez nagobčnika — 19.30 Čas v sliki — 20.15 Cafe Central — 21.50 Deset pred deseto — 22.20 Šah hudiču.

ČETRTEK, 1. maja: 16.15 Klic Boga v današnjem času — 16.00 Poj z nami — 17.25 Prizorišča svetovne literature — 18.10 Bodoča delavnica — 19.30 Čas v sliki — 19.50 Okay, posebej — 20.15 Amerikanec v Parizu — 22.00 Šport — 22.30 Club 2.

NEDELJA, 27. aprila: 07.05—07.35 Duhovni nagovor — Naj pesmica naša darilo vam bo.

PONEDELJEK, 28. aprila: 14.10—15.00 Koroški obzornik — iz ljudstva za ljudstvo v Slovenjem Plajberku: Vasovanje in dolžebiranje. Andrej Wieser govori z Micijo Wieser, pd. Vovretovo.

TOREK, 29. aprila: 09.30—10.00 Land an der Drau — dežela ob Dravi — 14.10—15.00 Koroški obzornik — Otroci, poslušajte! — „Mlada grla“ — posnetki otroških in mladinskih skupin s koncerta: „Koroška poje“.

PETEK, 2. maja: 17.30 Solska TV: Na poti k zedinjeni Evropi — 18.00 Če ljubezen pade (4) — 18.30 Orientacija — 19.00 Vi želite — mi zaigramo — 19.30 Čas v sliki — 20.15 Portret — 21.00 Bela hiša, vhod od zadaj (6) — 21.50 Deset pred deseto — 22.20 Junior Bonner.

SOBOTA, 3. maja: 17.00 Waltonsovi — 17.45 Kako se rastline gibajo — 18.00 Dva x sedem — 19.30 Čas v sliki — 19.50 Slučaj za ljudskega odvetnika — 20.15 Kramljanje o glasbi z Kristijanom Böschom — 22.05 Vprašanje kristjana — 22.10 Roparske ptice.

Darovi v tiskovni sklad:

Adele Gril, Plaznica	150.—
Jože Urh, Plaznica	50.—
Margareta Petek, Polena	100.—
Ana Petek, Zagorje	50.—
Berta Smolnik, Stara vas	20.—
Amalija Weinzierl, Kršna vas	50.—
Ana Golavčnik, Boja vas	30.—
Ludwig Augustin, Boja vas	50.—
N. N., Sinča vas	20.—
Karl Lavrenčič, Žirovnica	50.—
T. A., Celovec	50.—
T. A., Tinje	50.—

NAŠ TEDNIK izhaja vsak četrtek. Naroča se na naslov: „Naš tednik“, Celovec, Viktringer Ring 26. 9020 Klagenfurt. — Telefon uredništva, oglasnega oddelka in uprave 72 5 65. Naš zastopnik za Jugoslavijo ADIT-DZS, Gradišče 10, 61000 Ljubljana, tel. 22207. Naročnina znaša letno: za tuzemstvo 150.— šil., za Jugoslavijo 200.— din, za ostalo inozemstvo 250.— šil. (po zračni pošti 500.— šil.). — Lastnik in izdajatelj: Narodni svet koroških Slovencev. — Odgovorni urednik: Florian Sablatschan. — Tiska: Tiskarna Družbe sv. Mohorja v Celovcu. Vsi Viktringer Ring 26.

RADIO CELOVEC SLOVENSKE ODDAJE

SREDA, 30. aprila: 14.10—15.00 Koroški obzornik — Veseli val.

ČETRTEK, 1. maja: 07.05—07.35 S pesmijo in glasbo pozdravljamo in voščimo.

PETEK, 2. maja: 14.10—15.00 Koroški obzornik — Iz kulturnega življenja koroških Slovencev („Pesem narodov“).

SOBOTA, 3. maja: 09.45—10.30 Od pesmi do pesmi — od srca do srca.

1

NEDELJA, 27. aprila: 8.15 Poročila — 8.20 Za nedeljsko dobro jutro: Od vsakega jutra raste dan: Ravne na Koroškem — 8.50 Življenje na zemlji — 9.45 Zgodbe iz živalskega vrta — 10.05 Ostržek — 10.30 Nikola Tesla — 11.35 Kažipot — 11.55 Mozaik — 12.00 Kmetijska oddaja — 13.00 Poročila — 19.26 Zrno do zrna — 19.30 TVD — 20.00 S polno paro — 21.00 Dokumentarna oddaja — 21.35 V znamenju — 21.50 Glasbena oddaja — 22.05 Športni pregled.

PONEDELJEK, 28. aprila: 8.55 do 16.00 TV v šoli — 17.15 Poročila — 17.20 Minigodci v glasbeni deželi — 17.35 Poljudno znanstveni film — 18.00 V izjemnih okoliščinah — 18.30 Mozaik — 18.35 Obzornik — 18.45 Mladinska oddaja — 19.26 Zrno do zrna — 19.30 TVD — 20.00 Staromodna komedija — 21.45 V znamenju.

TOREK, 29. aprila: 9.15 do 16.10 TV v šoli — 17.15 Poročila — 17.20 Mali pingvin — 17.35 Začetnik — 18.05 Klavirski koncert — 18.25 Mozaik — 18.30 Obzornik — 18.40 Mostovi — Hidak — 19.26 Zrno do zrna — 19.30 TVD — 20.00 Aktualna oddaja — 20.55 Lutka — 22.15 V znamenju — 22.30 Za lahko noč.

SREDA, 30. aprila: 9.30 do 10.00 TV v šoli — 17.25 Poročila — 17.30 Veselo svidenje — 17.45 Umetnost na jugoslovanskih tleh — 18.05 Glasbeni amaterji — 18.35 Mozaik — 18.40 Obzornik — 18.55 Ne prezrite — 19.26 Zrno do zrna — 19.30 TVD — 20.00 Pozdrav prazniku — 20.30 Osvajanje svobode — 22.05 Nadgradnja njihovega vsakdana — 22.45 Poročila.

ČETRTEK, 1. maja: 8.55 Poročila — 9.00 Praznična budnica — 9.30 Otroška prvomajska veselja — 10.00 Gugalnica — 10.40 Tigris — 11.30 Velika pesem domovini in Titu — 11.50 Poročila — 15.50 Otroško mladosti — 16.20 Veverica na rami — 16.45 Plesal sem kolo — 17.30 Trener — 19.24 Zrno do zrna — 19.30 TVD — 20.00 Kriza — 21.10 V areni življenja: Miha Marinko — 22.10 Glasbena oddaja.

PETEK, 2. maja: 9.00 Poročila — 10.00 Koncert pihalnih orkestrrov — 10.30 Potovanje v središče zemlje — 15.05 Poročila — 15.10 Vrč z modrimi cveticami — 15.40 „Lepo ti je druga Tita Kolo“ — 16.50 Zenica — 17.20 Biti ali ne biti — 19.26 Zrno do zrna — 19.30 TVD — 20.00 Mali koncert — 21.00 Tigrove brigade — 21.55 Skokov memorial — 22.15 Oženjeni samec — 23.30 Poročila.

SOBOTA, 3. maja: 8.00 Poročila — 8.05 Mali pingvin — 8.20 Udarina bri-

gada — 8.35 Minigodci v glasbeni deželi — 8.50 Začetnik — 9.20 Otroško mladosti — 9.50 Človek hoče navzgor — 10.50 Samoupravno urejanje delitve sredstev za osebne dohodke — 11.10 Dokumentarna oddaja — 15.45 Poročila — 15.50 Ko je kraljevala komedija — 17.10 Naš kraj — 17.25 Nogomet: Čelik — Velež — 19.15 Zlata ptica — 19.26 Zrno do zrna — 19.30 TVD — 20.00 Mož, ki je hodil skozi stene — 21.00 Predstavljamo vam Cleo Laine — 21.50 J. W. Coop — 23.40 TV kažipot — 24.00 Poročila.

NEDELJA, 27. aprila: 16.00 Nedeljsko popoldne — 19.30 TVD — 20.00 Dokumentarna oddaja — 20.45 Včeraj, danes, jutri — 21.05 Igrani film.

PONEDELJEK, 28. aprila: 17.10 TVD v madžarščini — 17.30 TVD — 17.45 Zgodbe iz dedove pipe — 18.00 Narodne pesmi — 18.15 Izobraževalna oddaja — 18.45 Telesport — 19.30 TVD — 20.00 Znanost — 21.00 Včeraj, danes, jutri — 21.30 TV nadaljevanka.

TOREK, 29. aprila: 17.10 TVD v madžarščini — 17.30 TVD — 17.45 Otroška oddaja — 18.15 Nove knjige — 18.45 Narodna glasba — 19.30 TVD — 20.00 Glasbena oddaja — 20.50 Včeraj, danes, jutri — 21.10 Porota — 22.00 Poezija.

SREDA, 30. aprila: 17.10 TVD v madžarščini — 17.30 TVD — 17.45 Otroška oddaja — 18.15 Dokumentarna oddaja — 18.45 Glasbeni amaterji — 19.30 TVD — 20.00 Gospa Olga — 21.30 Včeraj, danes, jutri — 21.40 Izviri — 22.10 Igrani film.

ČETRTEK, 1. maja: 17.30 Sol črne zemlje — 19.30 TVD — 20.00 Glasbena

Darujte za tiskovni sklad!

oddaja — 20.50 24 ur — 21.00 To sem jaz — 22.00 TV izbor.

PETEK, 2. maja: 14.35 TVD — 14.50 Glasbena oddaja — 15.20 Med domom in šolo — 15.50 Čudno dekle — 18.15 Glasbena oddaja — 18.45 Zabavna oddaja — 19.30 TVD — 20.00 Pesmi o delu — 21.00 Glasbena medigra — 21.10 24 ur — 21.15 Portreti: Marijan Detoni — 21.45 Kratek film — 22.05 Igrani film.

SOBOTA, 3. maja: 17.45 Kontaktna oddaja — 18.30 Narodna glasba — 19.00 Iz sporeda TV — 19.30 TVD — 20.00 Glasbena oddaja — 20.50 Včeraj, danes, jutri — 21.00 Dokumentarna oddaja — 21.50 Športna sobota.

Bilčovs: poroka

V nedeljo, 13. aprila, sta si v farni cerkvi obljubila trajno zvestobo maturantka Slovenske gimnazije Melitta Klinar iz Branče vasi ter Rupert Reichman, mladi kmet iz Moščenice.

Nad 100 vabljenih „svatov“ ter veliko število prijateljev in znancev mladega para je napolnilo dvorane pri Miklavžu, kjer so se vršili praznični obredi polni vselega razpoloženja ob spremljavi zvokov „Obirskega kvinteta“ ter pesmi iz grl pevcev SPD „Bilka“. Oba — ženin in nevesta — sta pogumna kulturna delavca, saj poznamo nevesto Melitto kot vestno pevko, Rupeja pa kot dolgoletnega funkcionarja domačega društva, zanesljivega pevca in igralca. Poznan pa je tudi kot sodelavec bilčovskega župnijskega sveta ter odbornik domače Posojilnice. Jasno, da so se ob tej priložnosti zahvalili tudi odbor SPD „Bilka“ s predsednikom Gašperjem Ogrismom Martičem, župnik Leopold Kasl, ki je oblikoval poročno slavnost, in predsednik upravnega odbora Posojilnice Bilčovs Miha Zablatnik. Tudi uredništvo NT in Krščanska kulturna zveza se pridružujeta pristranskim čestitkam z željo, naj ju spremlja obilo sreče ter zadovoljstva na tej skupni z rožami posejani življenjski poti.

Bilčovs: nesreča

Tragična nesreča, ki je zadela družino Jozija Einspielerja v Zgornji venci, se je zgodila v soboto popoldan v Podgorjah, ko je 20-letni mizar Miha Einspieler s svojim motornim kolesom zapeljal s cestišča ter trčil v neko sadno drevo. Posledice so bile hude: Miha je še umrl na poti v bolnišnico, sopotnik Willi Otrub iz Kajzaz pri Bilčovsu pa je bil hudo ranjen. Miheja, ki bi moral še isti dan odpotovati z avionom iz Celovca v Nemčijo, pa bomo ohranili v lepem spominu.

Tinje: literarno branje

Koliko časa potrebuje lirika, da pride med občinstvo? Včasih so pota dokaj vijugasta in dolga, kot recimo pri Erihu Prunču, ki je iz svojih del sicer bral že 1963 v Trzinu, na koroško premiero pa je čakal do leta 1980, ko se je preteklo nedeljo predstavil skupaj z

Gerhardom Glawischnigom in Milko Hartmanovo v Domu v Tinjah.

Tinje so vabile preteklo nedeljo pod naslovom „Lirična beseda — srčni utrip srečanja“ na literarni večer in zabeležile nepričakovan in presenetljivo dober obisk. Ljubitelju lirične besede so se pred-

stavili profesor Glawischnig s svojimi beležki in domislicami v koroškem narečju („Danes teh stvari ne pišem več“), Milka Hartmanova z izborom iz „libuškega puala“ in narodnimi budnicami in Erih Prunč s tistimi pesmimi, za katere je lani dobil kulturno nagrado dežele Koroške. Tudi zakasnelo. Pravi, da ne piše več. Tisti, ki so ga v nedeljo slišali, obžalujejo Prunčevo stališče.

Prisrčen literarni večer je postal popoln z nastopom okteta „Danica“, ki je pod vodstvom Hanzija Kežarja pel pesmi Hartmanove in Glawischniga. Zbor je zgradil tisti med obema narodoma, o katerem pravi Glawischnig, „da ga bodo zgradile besede tistih, ki se čutijo preko vseh predsodkov in mej obvezane duhu in človečnosti.“

Seja predsedstva NSKS

Dejstvo, da se diskriminacija Slovencev in slovenščine neprenehno nadaljuje, tako v uradih kot tudi v javnosti, da ni nič bistvenega uresničenega od točk, ki sta jih predložili obe osrednji organizaciji deželnemu glavarju Wagnerju pri pogovoru 14. februarja, je huda preizkušnja za pripravljenost koroških Slovencev, da bi kakorkoli sodelovali pri plebiscitnih praznovanju oktobra letos. Tako je mnenje v predsedstvu Narodnega sveta koroških Slovencev, ki je imelo svojo zadnjo sejo v ponedeljek, 21. aprila.

Nadalje so se člani predsedstva pogovarjali z zastopniki Koroške dijaške zveze. Izčrpno so tudi razpravljali o pogovorih z zveznim kanclerjem Kreiskim na Dunaju, o kanclerjevem obisku v Beogradu in o pogovoru s predsednikom Izvršnega sveta SR Slovenije dr. Antonom Vratušo v Ljubljani, o dejavnostih komiteja „Slovenci za Kirchschrägerja“ pa o skupni manifestaciji NSKS in ZSO 15. maja v Celovcu.

Tinje: zborovodski seminar

V soboto, 12. aprila 1980, smo se zbrali v Tinjah na zborovodskem seminarju. Zamisel za ta seminar se je rodila v toplejših krajih, v Izoli ob morju, ko smo se pred dvema mesecema srečali na zborovodskem seminarju.

V soboto popoldan smo se seznanili z literaturo, ki smo jo že prej dva tedna pregledali doma. Izbrali smo od enajstih pesmi šest za skupno delo. Profesor Kovačič nas je naučil osnovnih prijemov dirigiranja, na kaj moramo paziti, pokazal nam je napake in nas je korigiral, če je bilo potrebno. Spoznali smo tudi, kako važno je upevanje pred vajo, posebno z najmlajšimi. Učili smo se, kako se naštudira pesem in smo to kar preizkušali v našem krogu. Vsak udeleženec si je potem izbral dve pesmi, katere je obdelal z mladinskim zborom Slovenske gimnazije,

ki nas je obiskal v nedeljo dopoldan. Malo nervozni smo bili, ko so dijaki sedeli pred nami, toda vzdušje je bilo tako dobro, da je čas kar prehitro minil.

Ob koncu sminarja smo se pogovorili še enkrat med nami, ta pogovor je bil zelo pozitiven. Vsi smo izrazili željo, da bi take seminarje nadaljevali. Kar domenili smo se za nov termin in sicer 28. in 29. junija. Tokrat bomo delali z otroškim zborom iz Šmihela. Septembra pa bomo organizirali tečaj za ORFF-instrumentarij, ki ga bo verjetno vodila gospa prof. Virt iz Ljubljane. Ona je sodelavka ORFF-instituta v Salzburgu. Menim, da bi bilo primerno in važno, se ob tej priložnosti zahvaliti za ves trud in vnemo prirediteljem tega tečaja, Krščanski kulturni zvezi, posebej pa prof. Jožku Kovačiču.

M. H.

KOORDINACIJSKI ODBOR ZA LETOVANJE OTROK NA MORJE

sporoča:

Letovanje bo letos v naslednjih izmenah:

od 9. 7. do 23. 7. 1980

od 6. 8. do 20. 8.

od 20. 8. do 3. 9.

Cena vključno vseh stroškov: 1540.— šilingov.

Prijava lahko naslovite na:

Spitalgasse 12, 9020 Celovec, tel. 0 42 22 / 85 2 35 (Anita Hudl)
Viktringer Ring 26, 9020 Celovec, tel. 0 42 22 / 72 5 65 (Vinko Kušej)
Gasometergasse 10, 9020 Celovec, tel. 0 42 22 / 32 5 50 (Milka Kokot)
Interesenti za mesto voditelja otrok pri letovanju na morju naj se pismeno prijavijo in predstavijo do 10. 5. 1980. V drugi polovici maja se bodo voditelji udeležili 2-dnevnega izobraževalnega tečaja.

ŠPORT**Globalnica — Zvabek 0:2**

Zvabečani, najmlajše moštvo v najnižji skupini koroškega nogometa, so dosedaj le malokrat mogli slaviti zmage. 6 točk in predzadnji na lestvici, takšna je na kratko in ostro njihova karakteristika. Vsi igralci z vne- mo igrajo nogomet in kar jih dela tako simpatične: znajo se veseliti nad vsako točko in zmaggo. V nedeljo so igrali v gosteh v Globalnici in zapustili igrišče kot zmagovalci. Posebno izka-

zal se je vratar. Celemu moštvu pa je treba izreči pohvalo.

Moštvo: J. Lutnik, H. Lutnik, J. Micheu, F. Krainz, B. Lampl, M. Perč, M. Pistotnik, E. Lutnik, R. Srebotnik, S. Pernjak (45. Marko Steharnik).

V nedeljo igrajo Zvabečani doma derbi-igro proti Labotčanom. Začetek je ob 16.00. Navijači vabljeni.

Liebenfels ml. — SAK ml. 1:2

Pri grdem, mrzlo-mokrem, skratka neprijetnem vremenu so ta aprilski nedeljski popoldan SAK-mladinci igrali v Liebenfelsu. Očitno so hoteli dokazati, da niso zadnje igre zgubili zaradi nezmožnosti, ampak zaradi pristranosti sodnika. Že kar v tretji minuti je R. Grilc poslal žogo za domačega vratarja — 1:0 za SAK-mladince. Ta hitri zadetek jih je navdušil in s polno paro so igrali naprej. A domači vratar je deloma reagiral odlično, niso mu mogli zabiti nadaljnjega gola. Tudi v drugem polčasu je igra potekala v istih vodah in končno je M. Smrečniku uspelo dati drugi gol za SAK. Tudi domačini so pokazali, da znajo streljati gole. Skrajšali so na 2:1.

Postava: B. Wakounig, Dlopst, Pečnik, Ferra, J. Gregorič, Sadjak, Rutar (58. Sadjak), Št. Gregorič, St. Gregorič, Grilc, M. Smrečnik.

- bewa -

ATUS Bistrica — DSG Sele 3:1

V jesenskem kolu so Selani premagali na domačem igrišču Bistričane kar 6:1, zato so tudi sedaj upali na zmago. Toda v nedeljo niso našli pravega ritma, ni jim hotelo uspeti skoraj nič. Čeprav so na videz Selani igrali zelo močno, pa je njihova igra bila neplodna. Poleg tega je selska obramba bila šibka, Bistričani so iz treh protinapadov ustrelili tri gole.

Slovenski atletski klub je igral v nedeljo proti ATUS Borovlje in zmagal zaslužen z 2:1 (0:0). To pa zato, ker Boroveljčani svojih možnosti niso znali izkoristiti oziroma sploh izdelati. Za SAK sta bila uspešna Polanšek in Velik. Naslednje igre: v soboto v Friesachu (14.00 in 16.45). Avtobus za igralce in funkcionarje: 11.30 Dobrlas vas,

12.00 Celovec-Kosta. Za navijače: 14.20 Dobrlas vas, 14.30 Sinča vas-Rutar, 14.45 Železna Kapla-Obir. Mladinci: 27. 4., ob 18.00 na Koschatovem igrišču. 1. maja na Koschatovem igrišču proti Žrelcu „pod 23“ ob 15.00 in 1. moštvo ob 16.45. Mladinci ob 10. uri izven proti Policiji.

ATUS Bistrica — DSG Sele (pod 23) 1:5

Pod vodstvom svojega menedžerja Bertija Wassnerja je nadebudni selski naraščaj dobil igro proti domačinom iz Bistrice. Oni so pokazali prvemu moštvu, kako se tudi v gosteh da priti do dveh točk. Gole so dali: Fale (2), Dovjak (1), Travnik (2).

Postava: S. Užnik, W. Hibernik (46. B. Olip), A. Dovjak, J. Čertov, S. Lipuš, H. Fale, N.

Hibernik, P. Roblek, N. Travnik, Fl. Dovjak, O. Ogris.

- mlako -

OBJAVA:

V nedeljo, 27. aprila 1980, igra DSG-Sele v stadionu pod Košuto proti gostom iz Hodiš. Ob 14.00 DSG Sele pod 23 — Hodiše pod 23.

Ob 16.00 DSG Sele I — Hodiše I. — Navijači vabljeni.

DOM v TINJAH

Od sobote, 26. 4. 1980, ob 15. uri do nedelje, 27. 4. 1980, ob 19. uri **SEMINAR O VPRAŠANJH SMISLA ŽIVLJENJA IN SMRTI**

„Smrt kot izkustvo meje — pomoč pri umiranju — posebna oblika življenjske pomoči — hrepenenje po življenju pred predgradami smrti“
Namenjeno: mladini in mladim odraslim med 18. in 35. letom
Voditelj: Hans Kreuzer, bolniški strežnik, sociolog in teolog, München; Marijan Schuster, duhovnik, praksa v bolniški strežbi.

V nedeljo, 27. 4. 1980, od 9. do 17. ure

TEČAJ ZA SODELAVCE V ŽUPNIJSKEM SVETU IN DRUGE SOODGOVORNE POMOČNIKE V FARI

„Obnova verskega življenja“
Voditelj: dr. Marko Mairitsch in rektor Jože Kopeinig

Od srede, 30. 4. 1980, ob 15. uri do četrta, 1. 5. 1980, ob 14. uri **SEMINAR O SKUPINSKEM DELU V IZOBRAŽEVANJU ODRASLIH IN V RAZNIH GREMIJIH, nem.**
Voditelj: dr. Marko Mairitsch

V četrtek, 24. 4. 1980, od 9. do 18. ure

SEMINAR O NAČELIH ZA USPEŠNO SKUPINSKO DELO
„Kako voditi skupine in delati z njimi“
Voditelj: dr. Marko Mairitsch

Od sobote, 3. 5. 1980, ob 15. uri do nedelje, 4. 5. 1980, ob 17. uri **MEDITACIJSKI TEČAJ, nem.**
Voditeljica: sr. Antonia

- **KMEČKA GOSPODARSKA ZADRUŽBA BRNCA** išče pomočnika, po možnosti trgovska izobrazba in šoferski izpit skupine B (skupina C).
- Predstavitev pismeno ali osebno v pisarni Kmečke gospodarske zadruge Brnca, 9586 Fürnitz/Brnca, tel. (0 42 57) 234.